

3

**การพัฒนา
เศรษฐกิจของ
ภาครสตี :
โครงการสร้าง
ความเป็นเอก**

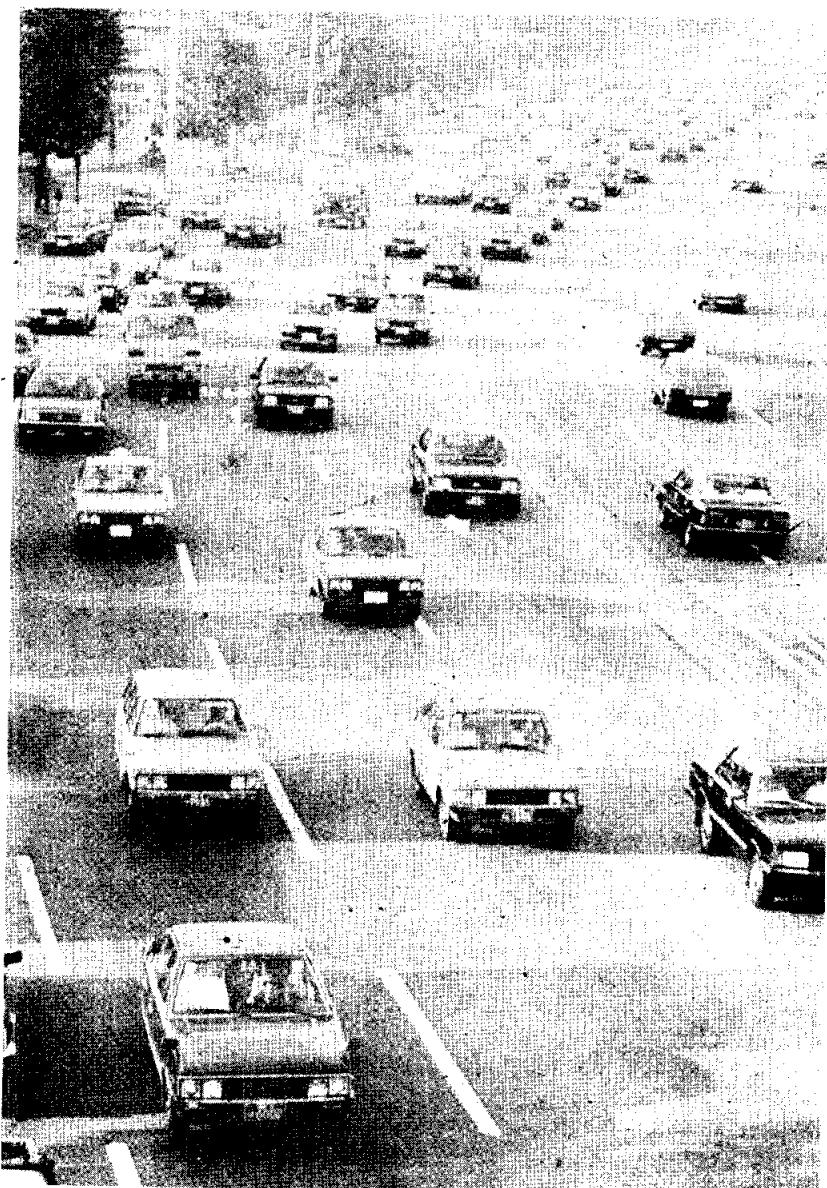
ก่อนหน้าที่เกณฑ์ได้จะเริ่มพัฒนาประเทศอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1962 (พ.ศ. 2505) นั้น ประชาราษฐของประเทศไทยชี้วิตความเป็นอยู่ที่เร็วนเด้น และยากจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประเทศไทยขาดเล็กและมีทรัพยากรธรรมชาติ น้อย และชนชั้นนำขาดการเอาใจใส่ในการนำด้วยการเมือง ทำให้ความมุ่งมั่นและเชิงผลประโยชน์และอำนาจการเมืองระหว่างกันด้วยการใช้อิทธิพลของตนแบ่งคนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อทำการประหัตประหารซึ่งกันและกัน ในขณะเดียวกัน ควบสมุทรภาคหลักเป็นสมรภูมิของสังคมระหว่างชาติ นานาชาติ ซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมากมายมหาศาล ด้วยเหตุนี้ มวลชนจึงตกอยู่ในสภาพลื้นหวัง หิวโหย และทนทุกข์โภนาอย่างแสนสาหัสเป็นเวลาช้านาน

หลังจากที่เกณฑ์ได้สามารถตั้งตัวเป็นฝ่ายแฝนได้ จึงมีการระดมกำลัง กันเพื่อพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากความด้อยพัฒนาและนำชาติให้ก้าวไปสู่ ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เทียบเคียงกับอารยประเทศทั้งหลาย ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ นับเป็นเวลาประมาณ 25 ปี ประเทศที่เคยได้รับการ ขานานนามว่า “รัฐบาลชี” ได้กลายเป็นชาติที่คนทั่วโลกทึ่งในความสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากครรชนีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่แสดงให้เห็นว่า อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 8.4 เปอร์เซนต์ รายได้เฉลี่ยของประชากรต่อหัวเพิ่มขึ้นจากปีละ 87 เหรียญสหรัฐในปี 1962 มาเป็นปีละ 1998 เหรียญในปี 1984 และผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มจาก 2.3 พันล้านเหรียญมาเป็น 81.1 พันล้านเหรียญในช่วงระยะเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ สัดส่วนของผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มจากร้อยละ 14.3 มาเป็นร้อยละ 30.9 ผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมลดลงจากร้อยละ 36.6

เป็นร้อยละ 75.1 สัดส่วนของสินค้าส่งออกของสินค้าพื้นฐานลดลงร้อยละ 78 ลงเหลือเพียงร้อยละ 8 ในขณะที่สินค้าประเภทอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22 เป็นร้อยละ 92 ของสินค้าส่งออกทั้งหมด¹

ปัจจุบัน เกาหลีได้ได้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (newly industrialized country) และสามารถผลิตสินค้าอุตสาหกรรมหนักและเคมีภัณฑ์ได้หลายประเภท ประชากรมีความเป็นอยู่ดีขึ้นและปรับตัวเข้ากับสังคมแบบใหม่ และรัฐสามารถรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ในปี 1986 และกีฬาโอลิมปิกในปี 1988 อนึ่ง การพัฒนาประเทศมีได้หยุดยั้งลงแต่เพียงนี้ เพราะรัฐบาลได้พยายามระดมกำลังเพื่อการผลิตให้ประเทศกล้ายเป็นสังคมอุตสาหกรรมสูงสุดเช่นประเทศในยุโรปและอเมริกา โดยตั้งเป้าหมายว่า ในปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจะเพิ่มเป็น 247.6 พันล้านเหรียญ รายได้เฉลี่ยต่อหัวเป็น 5,016 เหรียญต่อปี และมูลค่าการส่งออกจะเพิ่มจาก 26.3 พันล้านเหรียญในปี 1984 เป็น 173.2 พันล้านเหรียญ² ซึ่งจะถือว่าเกาหลีได้กล้ายเป็นประเทศอุตสาหกรรมอย่างสมบูรณ์

ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีได้อาจเทียบเคียงได้กับประเทศอุตสาหกรรมใหม่อื่น ๆ ในเอเชีย เช่น ไต้หวัน อ่องกง และสิงคโปร์ ได้กระตุ้นให้นักวิชาการที่สนใจในเรื่องการพัฒนา ศึกษาถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศนี้สามารถทำการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายดังที่ได้ตั้งไว้ โดยบทความนี้จะมุ่งหาคำตอบจากคำถามที่ว่า แบบ (paradigm) การพัฒนาอะไรที่ประเทศนี้เลือกใช้ และมีการใช้กลไกในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาแบบใดที่ทำให้เกิดความสำเร็จขึ้น คำถามดังกล่าวยังเป็นที่ถกเถียงกันและยังหาข้อยุติไม่ได้

30

SO 474 (S)

การวิเคราะห์แบบการพัฒนา

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนานั้นถือได้ว่าเป็นอุดมการณ์สากลที่คุณในทุกสังคมมีความตระหนักและคาดหวังว่าเป็นสิ่งที่ป่วยดี การพัฒนาจะต้องมีความหมาย การพัฒนาและวิธีการเพื่อให้เกิดการพัฒนานั้นจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะโครงสร้างและประวัติศาสตร์หรือบูรณา (context) ของแต่ละสังคม ก็ตาม แต่เนื้อหาที่ทุกสังคมประسังค์ที่จะให้สมาชิกของสังคมได้รับก็คือการกินดีอยู่ดี การมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ และมีความสามารถที่จะนำเอารถที่อยู่ภายนอก เข้า ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมให้มากที่สุด จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในทุกสังคมและเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ภาระหน้าที่นี้

การนำเสนออุดมการณ์การพัฒนามาปรับใช้ในแต่ละสังคมนั้น อาจแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (1) ให้รัฐเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง และ (2) ให้ประชาชนพลเมืองในระดับต่าง ๆ เป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อตัวเขาเอง วิธีการของการปรับใช้เพื่อการพัฒนาทั้งสองประเภทดังกล่าว เป็นเพียงแนวทางซึ่งนำไปสู่แบบแผนใหญ่ ๆ ที่ว่า รัฐหรือตัวประชาชน เป็นผู้แสดงบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนา

แม้ว่าในแต่ละสังคมจะปรากฏให้เห็นว่าทั้งรัฐและประชาชนต่างต้องร่วมกันสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนา แต่เราคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าอิทธิพลของรัฐที่มีการพัฒนาในสังคมนั้นมีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่ทำให้โลกให้ความสำคัญต่อความเป็นอิสรภาพของรัฐ และประเทศเหล่านั้นก็เร่งระดมการพัฒนาเพื่อให้สังคมของตนเจริญก้าวหน้า ดังนั้น

รัฐจึงเกิดมีอำนาจและอิทธิพลเหนือชนในชาติทั่งมวล และรัฐมักทำหน้าที่ “เลือก” แม่แบบและวิธีการ ตลอดจนดำเนินการพัฒนาเสียเอง³

รัฐที่กล่าวถึงนี้มักได้แก่ (1) รัฐในระบบสังคมนิยม ซึ่งมีลักษณะโดยเดียว เป็นหัวเรือในญั้นับตั้งแต่ประเทศนี้ได้เปลี่ยนระบบการปกครองในตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 และ (2) ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายที่ใช้ระบบการปกครองแบบทุนนิยม (developing capitalist states) ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับเอกสารเหล่านี้จากเป็นอาณานิคมของชาติมหาอำนาจ ประเทศทั้งสองกลุ่มนี้ต่างยึดถือแบบฉบับที่มีการวางแผนพัฒนาไปจากส่วนกลางทั้งสิ้น หรือจากกลุ่มคนนี้ก็คือ รัฐมีบทบาทสำคัญในการขึ้นนำและควบคุมมิให้การพัฒนาหักเหหรือแตกต่างไปจากแผนพัฒนาที่วางไว้โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะตรวจสอบอย่างเคร่งครัด สำหรับประเทศด้วยพัฒนาในระบบทุนนิยมนั้น เมื่อว่า จะมีการวางแผนพัฒนาไปจากส่วนกลางดังเช่นรัฐในระบบสังคมนิยม ก็ตาม แต่จะมีเงื่อนไขสนับสนุนให้ปัจเจกบุคคลมีส่วนร่วมที่จะทำธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อสะสมทุน (capital accumulation) และให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

แม่แบบการพัฒนาดังที่เพิ่งกล่าวถึงนี้ แยกต่างไปจากแม่แบบของประเทศที่เจริญท่าทางอุตสาหกรรมในระบบทุนนิยม เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมัน เพราะประเทศเหล่านี้ไม่ปรากฏว่ามีแผนพัฒนากระดับประเทศเลย ทั้งนี้เพราะรัฐจะไม่เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการขึ้นนำทางและดำเนินการทางธุรกิจอุตสาหกรรม แต่จะห้ามบทบาทในการสนับสนุนให้ปัจเจกบุคคลทำหน้าที่ดังกล่าวให้มากที่สุด

สำหรับท่านนี้ จะได้นั่นวิเคราะห์รูปแบบแบบและวิธีการในการพัฒนาในประเทศที่กำลังพัฒนาในระบบทุนนิยม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ จะศึกษากระบวนการพัฒนาของรัฐด้วยพัฒนาที่มิใช่อยู่ภายใต้ระบบสังคมนิยม

ประวัติความเป็นมาในเรื่องการพัฒนา

บันเตอดีมาแล้วมีคนกลุ่มนึงที่เชื่อว่า การพัฒนาเป็นสิ่งที่สามารถผลักดันให้เกิดขึ้นได้จากการพัฒนาเป็นวิธีการที่จะเข้ามายังความล้าหลังได้ที่สุด ดังเช่น เกอร์ชเอนครอนผู้ซึ่งชี้ให้เห็นว่า รัฐที่อยู่ในสภาพด้อยพัฒนาในทวีปยุโรปในอดีตสามารถเร่งรัดพัฒนาตัวเองจนบรรลุผลสำเร็จได้ท่ามประเทศ โดยรัฐได้ใช้วิธีทั้งหมดแล้วรวมมือกับธนาคารสำคัญผลักดันให้ราชอาณาจักรของประเทศไทยเหล่านั้นมีพลังสามารถถ้าก้าวไปสู่สังคมอุดมสังคมทันสมัยภายในระยะเวลาเพียงไม่ถึง⁴ สำหรับการศึกษาของโรเซนลัตน์ - โรเดน เกี่ยวกับรัฐทางตอนใต้ของทวีปยุโรปที่ให้ข้อเสนอว่า เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะผลักดันให้เกิดการลงทุนและใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถนำประเทศแถบนั้นก้าวไปสู่สังคมที่เจริญรุ่งเรืองได้ในเวลาอันรวดเร็ว⁵

แนวความคิดดังนี้เกิดขึ้นว่ามียกบัณฑิตคนสำคัญชาวสหราช ผู้ซึ่งเป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย ซีวอลท์ รอส托ฟ และได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาประธานาธิบดีในช่วงเวลาต่อตันของท่านราษฎร์ที่ 50 แห่งคริสตศักราช (ระหว่างปี พ.ศ. 2493 - 2502) เพราะในระยะนั้นระบบทุนนิยมประชาธิปไตยตอกย้ำในภาวะวิกฤตเพราะสนภาพโซเวียตเร่งขยายอิทธิพลเข้าครอบงำในประเทศต่างๆ ออกแล้วสนับสนุนให้เงินแผ่นดินใหญ่ทำการปฏิวัติล้มล้างรัฐบาลของนายพลเจียงไคเชกได้สำเร็จ นอกจากนี้ ทั้งโซเวียตและจีนต่างโฆษณาและ

เรียกวังให้รู้สึกต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรู้สึกที่เพ่งได้รับเอกสารใหม่ ๆ หันไปปรับใช้ระบบของการปกคลุมแบบสังคมนิยมด้วยการชวนเรื่องว่า ระบบดังกล่าวเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่จะนำประเทศก้าวไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ สนธิสูตรเมริกา ซึ่งเป็นประเทศผู้นำกลุ่มประเทศเศรษฐีประชาธิปไตยมีความเห็นว่า การกระทำของโซเวียตเป็นการท้าทายอำนาจของตนและระบบทุนนิยม จึงพยายามหาหนทางตอบโต้ด้วยการเสนอเมืองท่องเที่ยวพัฒนาตามแบบฉบับของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กลุ่มนี้โดย-คลาสสิก ดังนั้น รอส托ว์จึงเขียนหนังสือชื่อ ลำดับขั้นการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้น⁶ ซึ่งเป็นแนวความคิดที่คล้ายคลึงกับนักวิชาการชาวญี่ปุ่นที่เพิ่งกล่าวถึงข้างต้น เพื่อให้เป็นแนวทางแก่รัฐด้วยพัฒนาในระบบทุนนิยมนำไปปรับให้เป็นเมืองท่องเที่ยวพัฒนา

ใจความสำคัญที่รอส托ว์เสนอไว้ก็คือ การวางแผนประวัติศาสตร์ของ การพัฒนาโดยกำหนดระบบเศรษฐกิจออกเป็นขั้น ๆ ได้แก่ ขั้นก่อนการพัฒนา ขั้นพร้อมที่จะก้าวกระโดด ขั้นกำลังเจริญเติบโต ขั้นพัฒนาแล้ว และขั้นสังคม อุดมโภคฯ เอกล้ำต่อไปอีกว่า การที่สังคมจะก้าวไปสู่ขั้นสูงถัดไปได้นั้นจำเป็นต้องมีระบบเศรษฐกิจให้สามารถทำการผลิตให้มากขึ้นเพื่อจะสะสมให้เพียงพอเพื่อใช้ในการลงทุนต่อไป นอกจากนี้ เขายังย้ำถึงการสร้างกลไกของรัฐ เพื่อสนับสนุนให้เกิดจำนวนผู้ประกอบการมากพอที่จะสร้างธุรกิจ อุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่นหยุดยั้ง

แนวความคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับจากนักวิชาการสาขาต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา ตลอดจนนักการเมืองและนักธุรกิจขั้นนำของสนธิสูตร ดังนั้น แนวความคิดนี้จึงกลายเป็นแม-

แบบการพัฒนา ซึ่งต่อมาเรียกว่า ทฤษฎีทำให้เกิดความทันสมัย หรือทฤษฎีความทันสมัย (modernization theory)⁷

นัยภาพแห่งการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาตามทฤษฎีความทันสมัยนี้ย้ำถึงความพยายามเพื่อให้เกิดความเจริญสูงสุดทางเศรษฐกิจในสังคม โดยมีการจำแนกสังคมของโลกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (1) สังคมประเพณี หรือสังคมเกษตรบางครั้งก็เรียกสังคมประเพณีว่า สังคมล้าหลัง ไว้ความเจริญ และ (2) สังคมทันสมัย หรือสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งที่ยังดีงดีกับประเทศสหสหกรณ์และยุโรปตะวันตก ดังนั้น หากจะพัฒนาสังคมประเพณีแรกก็จะต้องเข้าขั้นความด้อยพัฒนา ความล้าหลังและแหน่งม่านประเพณีที่เป็นอุปสรรคกีดกันความเจริญ

ลักษณะของสังคมประเพณีนั้น ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในสภาพว่างงานและทำงานไม่เต็มที่ คนได้รับค่าจ้างแรงงานน้อยไม่เพียงพอที่จะดึงสมานซิกครอบครัวให้มีชีวิตอยู่ในระดับมาตรฐานขั้นต่ำได้ ดังนั้น ประชากรจึงไม่สามารถเก็บออมทรัพย์ให้มีจำนวนมากพอที่จะใช้ในการลงทุนกิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ ด้วยเหตุนี้ นักวิชาการกลุ่มทฤษฎีนี้จึงลงความเห็นว่า ถ้าหากสภาพด้อยพัฒนานี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ก็จะก่อให้เกิดความเสื่อมธรรมแก่สังคม เพราะคนว่างงานเป็นจำนวนมากจะเป็นภาระแก่สังคมมากยิ่งขึ้น พอกเข้าใจเส้นว่า รัฐบาลเหล่าประเทศจะต้องวางแผนเพื่อการพัฒนาและสร้างนโยบายส่งเสริมให้สังคมกล้ายเป็นสังคมอุตสาหกรรมให้ได้ เพราะการพัฒนาตามแนวนี้จะเป็นการสร้างงานให้แก่ผู้ว่างงานและจะส่งผล

ให้รัฐสามารถเก็บภาษีอากรได้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน คนก็สามารถออมทรัพย์และใช้เงินออมนั้นลงทุนต่อไปอีก ซึ่งจะทำให้ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโตขึ้น และจะลดดันจากความต้องพัฒนาไปในทิศทาง

แนวทางที่เพิ่งกล่าวถึงนี้ได้เคยนำเอาไว้ใช้อย่างได้ผลกับประเทศในยุโรปแล้ว แต่มีอนาคตที่น่าสนใจมาใช้กับประเทศไทยที่สาม จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยต้องพัฒนา เพราะประเทศไทยเหล่านี้ขาดเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนา อันเป็นผลเนื่องมาจากการเก็บภาษีอากรจากภาคเกษตรกรรมได้จำนวนไม่มากนัก ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องนำเงินทุนจากต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายเพื่อก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างขึ้น พื้นฐาน (infrastructure) เช่น การปรับปรุงไฟฟ้า เนื่อง ถนนหนทาง ท่าเรือ ท่าอากาศยาน การสื่อสารและจีโนมทุนช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมที่รัฐ (รัฐวิสาหกิจ) ดำเนินการ อนึ่ง รัฐส่งเสริมให้ภาคเอกชนกู้ยืมเงินเพื่อใช้ลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมขนาดต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าส่งออกด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนขึ้น

อนึ่ง มีความจำเป็นที่จะนำเทคโนโลยี ทั้งที่เป็นเครื่องจักรและวิธีการผลิตจากประเทศที่ร่วมมายามาลงให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้วัฒนธรรมและประเพณีใด ๆ ที่ขัดขวางต่อระบบสังคมแบบใหม่ ก็จะถูกห้าม远离 และเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนา จึงจำเป็นที่จะต้องเลิกหรือลดทิ้งไปเสีย ในขณะเดียวกัน จุดมุ่งหมายในการผลิตสินค้าเกษตรจะเปลี่ยนมาเน้นการผลิตพืชเศรษฐกิจเพื่อการส่งออกและผลิตวัตถุดิบเพื่อบ่อนโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้น การส่งเสริม “การปฏิรูปเชิงพาณิชย์” เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้นจึงเป็นงานสำคัญของรัฐบาลที่พยายามให้

บรรลุผล อย่างไรก็ตาม วิธีการดำเนินงานพัฒนาตามแนวนี้ รัฐบาลไม่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรทั้งหมด แต่จะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเกษตรกรที่สามารถทำให้เป้าหมายการพัฒนาสัมฤทธิผล นั่นคือ เกษตรกรระดับกลางและเกษตรกรรากหญ้า

ทฤษฎีความทันสมัยได้ยกระดับประสิทธิภาพของการดำเนินงานการพัฒนาตามนโยบายและแผนซึ่งจัดทำขึ้นโดยรัฐบาลกลาง ผู้วางแผนจะมีองค์เห็นสภาพทั้งหมดของสังคมและจะกลั่นกรองโครงการพัฒนาที่ส่งขึ้นมาจากเบื้องล่าง แล้วจึงส่งการให้ดำเนินการพัฒนาตามแผนการในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะจัดระบบราชการให้มีประสิทธิภาพเพื่อสามารถนำนโยบายและโครงการพัฒนาไปดำเนินการในส่วนภูมิภาค เราจึงพบเห็นได้ว่าระบบราชการมีลักษณะเป็นแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง มีการติดต่อสื่อสารและส่งการตามลำดับขั้น มีการควบคุมองค์กรอย่างรัดกุม และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถชำนาญในงานเกือบทุกสาขา อาชญากรรมนั้นเป็นภัยหนึ่งก็คือ ระบบราชการได้ปรับใช้ตามแนวความคิดของนักสังคมวิทยาเช่น เม็กซ์ เวเบอร์ อย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

กล่าวโดยสรุป แม้แบบการพัฒนาตามแนวทฤษฎีความทันสมัยนี้มีเป้าหมายให้สังคมด้อยพัฒนาในระบบทุนนิยมก้าวไปสู่สังคมสมัยใหม่ คือการกล้ายเป็นสังคมอุตสาหกรรม แต่เนื่องจากประเทศไทยกำลังพัฒนาต่างมิหรือพยกรจำกัดและคนไร้เมืองเป็นจำนวนมาก การก้าวกระโดดเพื่อให้กล้ายเป็นสังคมสมัยใหม่จึงต้องอาศัยประเทศที่จริงแล้วให้ความช่วยเหลือทั้งเงินทุนและเทคนิควิทยาเพื่อการผลิตทั้งในรูปใบปล่าและทุน แล้วรัฐมีบทบาทสำคัญในการเข้าแทรกแซงการพัฒนา⁸

การพัฒนาของประเทศไทย

การวิเคราะห์แบบการพัฒนาเพื่อที่จะให้สามารถเห็นภาพได้อย่างชัดเจนนั้น จำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียดของแต่ละประเทศที่นำเสนอแบบนั้นไปปรับใช้ ในที่นี้จะได้วิเคราะห์กรณีของประเทศไทยโดยได้เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการที่นำเอาทฤษฎีไปปรับใช้กับสังคมที่มีปริบพิธีสภาพโครงสร้างและประวัติศาสตร์ที่เป็นของตนเอง โดยจะเน้นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวประกายนอกกับภายในของสังคมที่มีต่อกระบวนการของการพัฒนาซึ่งจะส่งผลให้เกิดกับสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนรวม

การเลือกใช้แบบการพัฒนา

จากเหตุการณ์อันมีขึ้นและยานานในประวัติศาสตร์ ทำให้ประเทศไทยได้จำต้องพึ่งพิงชาติมหาอำนาจต่างๆ ในการต่อสู้ อย่างเช่น สหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมากภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง⁹ ในขณะเดียวกันผู้นำของประเทศไทยได้มุ่งมั่นพัฒนาประเทศตามแนวทางที่สหราชอาณาจักรสนับสนุนให้มีการปรับใช้ทฤษฎีความทันสมัย ดังจะเห็นได้จากลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้

นับตั้งแต่ญี่ปุ่นได้ปลดปล่อยภูมิภาคในปี 1945 (พ.ศ. 2488) และ ภาระการเมืองมีเท่าความยุ่งเหงิง เพราะช่วงระยะเวลา 35 ปีแห่งการปกครองเป็นมือของชั้นนั้น ญี่ปุ่นมีได้เสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองการปกครองโดย ขั้นตอนในญี่ปุ่นซึ่งเป็นหนารชั้นนายพลดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลภูมิภาค และกลุ่มนายทหารจากทัพบกและทัพเรือชาวอาทิตย์อุทัยต่างกุมอำนาจในตำแหน่งสำคัญ ๆ

ในทุกสาขางาน เช่น งานบริหารของรัฐ ศาล และตำรวจ นโยบายการปกครองของอาณานิคมเกาลีของญี่ปุ่นนั้นเป็นการมุ่งมั่นที่จะให้คุณญี่ปุ่นผูกขาดอำนาจในระดับสูงและแต่งตั้งคนเกาลีให้เป็นเพียงลูกมือในตำแหน่งต่างๆ มา อีกทั้งญี่ปุ่นเมียนมีที่จะผูกขาดในด้านเศรษฐกิจและค้าขาย จึงมีการบังคับให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการ สนับสนุนให้นับถือศาสนาชินโต ตั้งหน่วยสืบราชการลับเพื่อป้องกันมิให้ผู้ได้รับเชื่อมอำนาจและคำสั่งญี่ปุ่นเป็นนาย มีการสำรวจขุดค้นทรัพยากรธรรมชาติเพื่อส่งไปป้อนโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศญี่ปุ่น และสนับสนุนให้ส่วนทางใต้ของควบคุมท่าเรือเป็นเมืองอุรุวากุน้ำ แก่ประเทศไทย นอกจากนี้ กิจกรรมทางการค้า ความสัมพันธ์ทางการเมือง แล้วการณ์ชนบทก็อยู่ภายใต้การอำนวยของบริษัทพัฒนาบุรพาแห่งญี่ปุ่นเพื่อทำหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้กับประเทศญี่ปุ่นทาง¹⁰

ดังนั้น เมื่อได้รับเอกสารแล้ว ความยุ่งเหยิงทางการเมืองก็เกิดขึ้นเนื่องจากเกิดกลุ่มการเมืองมากมายที่อ้างว่ากลุ่มนั้นต้องการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อปกครองประเทศไทยให้เป็นปึกแผ่น เรายกตัวเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ พากษาจัด พากเป็นกลาง และพากซ้ายจัด การแยกยังอำนาจก็เกิดขึ้นซึ่งยังผลให้มีการแบ่งประชารออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อช่วงชิงอำนาจระหว่างกัน ดังนั้น นายพลจ่อห์น อาร์ ชอด์ แห่งกองทัพอเมริกันจึงเข้ายึดและตั้งรัฐบาลทหารชั่วคราวขึ้นในวันที่ 8 กันยายน 1945 ในเดือนต่อมาได้ขอ接管สมุทรเกาลี ในขณะเดียวกัน สนภพไชยวิตรก็เข้าครอบครองดินแดนตอนเหนือ เพื่อย้ายอิทธิพลของตนเข้าสู่บริเวณจุดยุทธศาสตร์แห่งนี้เข่นกัน

ช่วงเวลา 4 ปีระหว่าง คศ. 1945 - 1948 ที่รัฐบาลอเมริกันทำการปกครองเกาลีตั้งแต่ตนได้รับอำนาจ สนธิสัญญาได้ทำหน้าที่ใกล้เคียงกับข้อตกลงแห่งทางการเมือง

และพยายามสร้างคนเกนลี เพื่อทำหน้าที่ปักครองประเทศ โดยให้คุณพื้นเมืองเข้ามาร่วมดำเนินการต่าง ๆ ในรัฐบาลโดยมีคนอเมริกันให้คำปรึกษาเพื่อให้สามารถบริหารงานได้ดีอีกไป แต่ในระยะแรกนั้น ต้องประสบกับปัญหาทางการสื่อความหมาย เพราะสมัยนั้นมีผู้รู้ภาษาอังกฤษน้อยมาก และคนอเมริกันที่เข้าไปทำงานในเกนลีไม่มีความรู้เรื่องราวของประเทศนี้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงได้มีการปรับปรุงด้านการศึกษาด้วยการส่งคนเกนลีไปศึกษาที่สหรัฐฯ โดยการสนับสนุนของรัฐบาลอเมริกัน และจัดให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแบบใหม่ อนึ่ง อเมริกันยังได้ปรับปรุงระบบตุลากา ความปลดปล่อย และการเมืองการปกครอง รวมทั้งแยกโครงสร้างการปกครองออกเป็น 3 ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลากา และฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนปรับปรุงระบบราชการ (bureaucracy) การวางแผนเพื่อการพัฒนาและการภาครัฐพากคอมมิวนิสต์ ส่วนปัญหาที่จำต้องกระทำโดยรับด่วนก็คือการบูรณะเศรษฐกิจของเกนลีที่ทรุดโทรมอย่างหนัก ภายหลังสหภาพโซเวียตให้ที่ดินฟื้นฟู

ต่อมา เมื่อสหรัฐฯ ได้จัดตั้งรัฐบาลรักษาการเกนลีขึ้นในเดือนพฤษภาคม ปี 1947 โดยรวมมาจากลุ่มการเมืองฝ่ายขวา กับฝ่ายเป็นกลาง เป็นแกนนำ แต่องค์สมบูรณ์ชาติไม่เห็นชอบด้วย จึงส่งให้ยกเลิกรัฐบาลนี้เสียและเสนอว่า รัฐบาลในมีควรได้รับการจัดตั้งโดยคนเกนลีเอง มิใช่ถูกจะเกณฑ์จากอภิมหาอำนาจของ ในการเดียวกันสามารถฝ่ายชาตินิยม เช่น คิม คุ (Kim Koo) และ คิม คีย์ ชิก (Kim Kyu Shik) ก็พยายามนาทางจัดตั้งรัฐบาล ผสมร่วมกับฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยคนเหล่านี้ได้เดินทางไปปรึกษานำรือกับผู้นำเกนลีหนึ่งอีก คิม อิล ซูง (Kim Il Sung) และ คิม ดู บอง (Kim Too

Bong) แต่แผนการจัดตั้งรัฐบาลนี้ล้มเหลวและคิม กุ๊ดได้ถูกสังหารที่กรุงโซล ในเวลาต่อมา จากนั้น การลอบทำร้ายและสังหารผู้นำทางการเมืองเกิดขึ้นทั่วไป

สหภาพโซเวียตไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งรัฐบาลตามแนวทางของสหประชาชาติ รวมทั้งปฏิเสธไม่ยอมให้สหประชาชาติเข้าไปยุ่งเกี่ยวกิจการของกานหลีเหนือ ต่อมากลุ่มประเทศชาติจึงแนะนำให้กานหลีตัดสินใจทำการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งจึงเกิดขึ้นและได้มีการประกาศเป็นชาติใหม่ โดยมี ดร.ซิงเมน รี (Syngman Rhee) เป็นประธานาธิบดีคนแรกในวันที่ 15 สิงหาคม 1948 ส่วนกานหลีเหนือก็จัดตั้งรัฐบาลขึ้นต่างหากภายใต้การนำของประธานาธิบดี คิม อิล ซูง และตั้งเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาชนกานหลีในวันที่ 10 กันยายน 1948 เช่นกัน¹¹

แม้ว่ากาหนดีจะแยกตัวออกเป็น 2 ประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่ความสนใจของ
ชาวสมุทรณ์ยังไม่ปังเกิดขึ้น เพราะความต้องการที่จะรวมตัวกันเป็นประเทศไทย
อันหนึ่งอันเดียวกันยังไม่บรรลุผล ต่อมาความรุนแรงได้เกิดขึ้นเมื่อกาหนดี
เนื่องด้วยการที่พูดกล้าเส้นนานที่ 38 ลงไปเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 1950
และเข้ายึดกรุงโซล เมืองหลวงของเกาหลีใต้ไว้ได้ รวมทั้งได้รุกต่อไปทางใต้อีก
เรื่อย ๆ ท่านารเกานดีได้ได้ร่วมกับกองทัพของสหประชาชาติและสหรัฐได้
ได้ตอบโต้จึงสายเป็นสงครามกลางเมืองที่เกิดความรุนแรงยิ่งขึ้น สงครามได้ทำ-
ลายชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก เมื่อมีการเข่นต์สนธิสัญญาหยุดยิงเมื่อวันที่
1 ตุลาคม 1953 และได้ประมาณกันว่ามีผู้ล้มตายและบาดเจ็บกว่า 1.3
ล้านคน (ผลเรื่อง 1 ล้านคน ท่านาร 320,000 คน) และทรัพย์สินเสียหาย
ประมาณ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ¹²

การพัฒนาเกาหลีใต้ได้เริ่มขึ้นทันทีภายหลังที่วิกฤตการณ์ของสงครามโลกส่วนบุคคล โดยสนับสนุนโดยสหประชาชาติได้ตั้งหน่วยงานชื่อ United Nations Korean Reconstruction Agency เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือแก่เกาหลีใต้พื้นคืนจากความหายจะทางเศรษฐกิจและสังคม ในเวลาเดียวกัน สาธารณรัฐอเมริกาผู้ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องเกาหลีใต้มาตั้งแต่ต้นก็ทุ่มเททรัพยากรทุกอย่างเพื่อปรับปรุงประเทศนี้ให้มีความเจริญรุ่งเรือง ดังจะเห็นได้จากช่วงปี 1953 - 1959 สาธารณรัฐเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือในโครงการพัฒนาต่าง ๆ แก่เกาหลีมากที่สุด คือร้อยละ 70 ของเงินที่ส่งไปจากต่างประเทศทั้งหมด¹³

เมื่อเวลาเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของเกาหลีตั้งกล่าวข้างต้นแล้ว อาจสรุปได้ว่า

(1) การพัฒนาประเทศเกาหลีใต้ตอกย้ำถึงความสำคัญของการนำและการกำหนดแนวทางโดยสาธารณรัฐอเมริกา เพราะประเทศมหาอำนาจชาตินี้ได้ส่งทั้งบุคลากร เงินทุน และเทคโนโลยีให้แก่เกาหลีใต้ รวมทั้งสร้างนักวิชาการข้าราชการ (technocrats) ด้วยการคัดเลือกคนเก่านี้ให้ไปศึกษาต่อในสาธารณรัฐ อนึ่ง บุคลากรของสาธารณรัฐได้เป็นผู้ร่วมวางแผนพัฒนาประเทศด้วยการเป็นผู้เชี่ยวชาญประจำสาขาพัฒนาเศรษฐกิจและองค์การของรัฐบาลและเอกชนกีอบทุกสาขา¹⁴

(2) อิทธิพลของสาธารณรัฐต่อกับความเชื่อในลัทธิชิงจื้อที่ส่งเสริมให้คนไนหานความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้เกิดรัฐรุ่งผลิตคนให้รียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้ว่า ในปี 1945 จำนวนนักศึกษาขั้นอุดมศึกษามีเพียง 8,000 คน ต่อมาในปี 1960 ได้เพิ่มจำนวนเป็น 100,000 คน ส่วนอัตราการรู้หนังสือได้เพิ่ม

จากร้อยละ 22 มาเป็น 72 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

เมื่อจำนวนผู้หันมือระดับสูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระบบการศึกษาแบบใหม่ ก่อให้เกิดผล 2 ประการ คือ ทำให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้พร้อมทั้งทักษะและความรอบรู้ขึ้นในทุกระดับ อันเป็นการเตรียมคนเข้าสู่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม และมีการนำเอาแบบการพัฒนาที่คิดขึ้นโดยนักวิชาการอเมริกันมา “ทดลองใช้” ในสังคมเกษตร โดยนักวิชาการชี้ว่ารากฐานของเกษตรได้ร่วมมือกับนักวิชาการอเมริกันเพื่อใช้สังคมนี้เป็นหน่วยการทดลอง

(3) สังคมเกษตรลีก่อให้เกิดการขยายตัวของสถาบันท่าเรืออย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ระหว่างปี 1950 - 1953 จำนวนท่าเรือในกองทัพมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนข้ารรัฐการ (ยกเว้นครู) ทั้งหมด คือมีอัตรากำลังถึง 600,000 คน สถาบันท่าเรือได้ตัดเลือกสมาชิกจากคนทุกระดับขึ้นเพื่อฝึกหัดทั้งวิชาการ รวมและความชำนาญพิเศษเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งยังผลให้ท่าเรือกลายเป็นชนขั้นนำของประเทศไทยในเวลาต่อมา อนึ่ง การร่วมลงความกับท่าเรือต่างชาติและกองทัพสหภาพก่อให้เกิดการมีโลกทัศน์กว้างไกลของท่าเรือประจำการเกษตรลีกิทั้งได้รับการสนับสนุนทั้งกำลังเงิน อาวุธ และการฝึกหัดแบบเข้ม จากสหภาพฯ ทำให้ชนขั้นนี้มีพลังอำนาจมหาศาล

เมื่อท่าเรือก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งทางการเมืองสำคัญ ๆ ในปลายยุคสาธารณรัฐที่ 1 คือ สมัยประธานาธิบดีเชิงมนิร ริ ผู้นำทางทหารก็เริ่มแสดงบทบาทเสริมสร้างอำนาจทั้งทางตรงและโดยอ้อมต่อการเลือกแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย ท่าเรือแสดงอำนาจโดยทรงภายหลังนายพลบึก จุ่ง ยี กระทำการรัฐประหารในปี 1961 และท่าเรือเข้ากุมอำนาจในการเป็นผู้นำประเทศไทย

มานถึงปัจจุบัน

เมื่อประธานาธิบดีปีก จุน อี ได้รับอำนาจในการปกครองประเทศคุณสาธารณรัฐที่ 3 แล้ว เขายังได้แสดงเจตจำนงอย่างแรงกล้าที่จะพัฒนาประเทศไทย ตามนัยแห่งทฤษฎีความทันสมัย โดยส่งให้มีการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติห้าปีขึ้นเป็นแผนแรกในปี 1962 จากนั้น การพัฒนาประเทศไทยลีกีดำเนินมาตามเจตนาของเขารือมา จนกระทั่งเขาถูกลอบสังหารในปี 1979

อาจสรุปได้ว่า เก่านลีได้เริ่มก่อสร้างประเทศไทยหลังวิกฤตการณ์ของสังคมการเมืองโดยการนำของทหาร - นักวิชาการข้ารัฐฯ - สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นวิศวกรนำพาให้ประเทศก้าวไปสู่ความทันสมัย หรือจากล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คนเหล่านี้เป็นผู้เลือกแนวทางการพัฒนานั้นเอง และได้แบ่งสร้างปัจจัยและทรัพยากรของประเทศไทยให้เกิดการพัฒนาตามเป้าหมายที่วางไว้

เนื้อหาการพัฒนาเศรษฐกิจของเก่านลีได้

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505 - 2509)

ก. กระบวนการวางแผน

การกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 นี้ ได้ใช้พื้นฐานจากรายได้ประชาชาติ และการวิเคราะห์ในแหล่งโครงการที่จะให้รับจากการลงทุนนั้น ทั้งนี้เป็นเพาะระยะเวลาในการเรียนแผนมือญี่ปุ่น จำกัดขนาดตัวเลขและขาดประสบการณ์ในการวางแผน ดังนั้น รูปแบบของการพัฒนาจึงเป็นพียงการคาดคะเนอัตราความเจริญเติบโตอย่างคร่าวๆ ในแต่ละสาขาเท่านั้น

ข. การดำเนินงาน

รัฐบาลได้เข้าแทรกแซงโดยตรงต่อการอุดสาหกรรมหลัก และธุรกิจ อุดสาหกรรมที่สำคัญ แต่ก็ยังยอมให้กลไกของตลาดเป็นไปอย่างเสรีเพื่อเกื้อ หนุนต่อธุรกิจเอกชนให้ดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างสะดวก

ค. การปรับปรุงแผน

เนื่องจากการเรียนแผนฉบับนี้ได้กระทำขึ้นในระยะเวลาอันสั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาในกระบวนการกำหนดการ ดังนั้น จึงได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงโดยมุ่งเน้นถึงเป้าหมายของการเจริญเติบโตที่เป็นไปได้

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514)

แผนพัฒนาฉบับนี้ประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจรวม (หรือ宏观) แผนสาขาอย่างและการลงทุนเฉพาะโครงการ ใน การร่างแผนรวมนั้นได้ ใช้ข้อมูลจากผลสำเร็จของแผนที่ 1 เป็นฐานเพื่อกำหนดลักษณะโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจส่วนรวมขึ้น เป้าหมายของการพัฒนามากจากข้อเสนอของแต่ละ หน่วยงานที่ส่งมาไว้ที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจ เพื่อร่วบรวมและสร้าง เป็นแผนรวมขึ้นมา

แผนสาขาอยู่นั้นทำขึ้นโดยใช้หลักการวิเคราะห์ต้นทุนกำไรในแต่ละ สาขา โครงการลงทุนจัดทำขึ้นตามความเห็นชอบของกระทรวงและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง โดยมีสภาพัฒนาการเศรษฐกิจเป็นผู้ประสานงาน

3. ลักษณะเด่นของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 และ 2

สาระสำคัญของแผนพัฒนาฉบับที่ 1 - 2 (พ.ศ. 2505 - 2514) มีดังต่อไปนี้

- ยุทธวิธีการพัฒนา - การพัฒนาเพื่อส่งออก
- ส่งเสริมให้มีการอุดสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากที่สุด
- รัฐบาลสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาห้าง稼กภายในและภายนอกประเทศ
- สนับสนุนให้เกิดการสะสมทุนภายใน ด้วยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจากร้อยละ 12 เป็นร้อยละ 26.4
- รัฐบาลปรับปรุงการจัดเก็บภาษีใหม่เพื่อขัดปัญหาการขาดดุลย์ของงบประมาณ
- สนับสนุนการนำเงินลงทุนมาจากการต่างประเทศ
- เปลี่ยนระบบการแลกเปลี่ยนจาก Multiple exchange rate มาเป็น unified exchange rate

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙)

ก. เป้าหมาย

- สนับสนุนการพัฒนาส่วนภูมิภาค
- ปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินชีวิตของคนชนบท
- ขยายอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมี

ข. สาระสำคัญ

ปรับปรุง “รูปแบบ” ของการพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่สำคัญในระดับมหภาค รูปแบบของแผนพัฒนาฉบับนี้มุ่ง

- ช่วยในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการสะสมทุนภายใน
- ส่งเสริมการส่งสินค้าออก
- ให้ความสำคัญแก่อุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าพอกสมควร

- คำนึงถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับแหล่งเงินลงทุนและดุลย์การชำระเงิน
- เพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานและผลการปฏิบัติของ
การวางแผน และการดำเนินการเพื่อการพัฒนา โดยยึดถือความยืดหยุ่น
ของกระบวนการวางแผนให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลัง
เปลี่ยนแปลง

- พัฒนาระบบการติดตามผลของการลงทุนให้มีความชัดเจน
ขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากริมได้โดยมีประสิทธิภาพสูงสุด และจะช่วยให้เกิด^{วิธี}
ความต่อเนื่องระหว่างนโยบาย แผนงาน และการดำเนินงาน

๕. แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔)

ก. เป้าหมาย

- ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้วยตัวเอง
และความเจริญเติบโตเท่าเทียมกัน

- พัฒนาชนบท
- ปรับปรุงการกระจายรายได้
- สร้างหมู่บ้านการพัฒนาใหม่ หรือ Saemaul Undong ขึ้น
- ส่งเสริมการอุดหนุนกรรมที่ใช้กำลังแรงงานมาก เช่น เครื่องจักร
อิเลคทรอนิก และการต่อเรือ เพื่อให้เจริญรุ่ง渥้าเท่าเทียมกับโครงสร้างการ
อุดหนุนกรรมอื่น ๆ

ข. เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน

ในการวางแผนพัฒนาฉบับที่ ๔ นี้ได้จัดตั้งอนุกรรมการเพื่อทำ
หน้าที่ในการวางแผนจำนวน ๒๒ กลุ่ม ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ได้เชิญให้สถาบัน
และปัจเจกบุคคลภาคเอกชนเข้ามาร่วมเพื่อวางแผนในสาขาต่าง ๆ ในขณะ

เดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของแผนพัฒนาให้มากขึ้น จึงได้นำเอาประสบการณ์และวิธีการวางแผนของประเทศไทยที่พัฒนาแล้วมาใช้ในการวางแผนทุกสาขาโดยผ่านทางผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

ค. การพัฒนาระบบการทบทวนแผน

ระบบการทบทวนแผนนี้ได้เริ่มใช้เป็นครั้งแรกในระยะของแผนที่ 3 และได้ปรับใช้อีกปีหนึ่งเป็นแผนที่ 4 เพื่อช่วยให้สามารถทบทวนและประสานงานของแผนที่กำลังใช้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานตามแผน

ด. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

ก. จุดเปลี่ยนผ่านของเศรษฐกิจเก่าหลี

หลังจากที่เก่าหลีได้รับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน และความวุ่นวายทางการเมืองและสังคม อันเนื่องมาจากการสังหารประชาชนด้านดีป้า จุน ยี ในปีพ.ศ. 2522 ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. 2523 จึงเป็นปีแรกที่อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ -5.2 และครัวเรือนการขายส่งฟุ่งชื้นสูงถึงร้อยละ 3.9

นักเศรษฐศาสตร์ได้กล่าวถึงสาเหตุของการกระดถอยของเศรษฐกิจว่า เป็นผลเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน การขาดลาจลวุ่นวายทางการเมือง ราคาก๊ซผลิตก่อตัวและยังได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้เกิดปัญหาตามมากร้าย สาย สาเหตุพื้นฐานเหล่านี้ได้แก่

(1) เกิดภาวะเงินเพ้ออย่างรุนแรง เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะก่อนหน้านี้มีขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มจำนวนจำนวนมาก ขึ้นและส่งผลให้เกิดภาวะเงินเพ้อ ในทางกลับกันภาวะเงินเพ้อก็มีผลให้ความสามารถในการออมทรัพย์ของประชาชนลดลง และสินค้าส่งออกไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดังเดิม ดังนั้น การขาดดุลย์การชำระเงินจึงเพิ่มขึ้น มากมาย

(2) การไว้ปะสิทธิภาพแห่งชาติไปทั่วระบบเศรษฐกิจเกานี้ แม้ว่าประเทศจะได้รับความสำเร็จในการพัฒนาการเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว แต่ก็เป็นผลเนื่องมาจากการแทรกแซงของรัฐบาลต่อการลงทุนและการปักป้องการนำเข้า รวมทั้งการผูกขาดในกิจการธุรกิจอุดหนุนกรรรมบางชนิด มาตรการดังกล่าวก่อให้เกิดความช้อนแอกทางเศรษฐกิจและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกลไกของตลาดได้

(3) ความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ระหว่างคนต่างชนชั้นและต่างภูมิภาค แม้ว่าอัตราความยากจนจะลดลงอย่างมากก็ตาม แต่การกระจายรายได้ระหว่างคนในเมืองใหญ่กับเมืองเล็กและชนบทห่างกันมากขึ้น คนยากจนไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการซึ่งพื้นฐานอย่างเพียงพอ ดังนั้น การณรงค์เพื่อความเสมอภาคและความเจริญเท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาคและสาขาเศรษฐกิจจึงเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการจัดให้มีรัฐสวัสดิการซึ่ง

เพื่อที่จะเอาชนะอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น และเสริมสร้างเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 80 แห่งคริสตศักราช แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 5 จึงกำหนดขึ้นให้แตกต่างจากการเน้น “ปริมาณ” ของการเจริญเติบโตดังที่เคยแผนอื่น ๆ ที่ผ่านมา มาเป็นการเน้นความ

เจริญก้าวหน้าที่มีความ “สมดุลย์ มั่นคง และเชิงคุณภาพ” ในทุกแขนงและส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจของชาติ

๖. จุดประสงค์และยุทธศาสตร์ของแผน

จุดประสงค์พื้นฐานของแผนพัฒนาฉบับที่ ๕ ได้แก่ การสร้างความมั่นคง ประสิทธิภาพ และความสมดุลย์ ในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นั้นเป็นการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน การสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ปรับปรุงคุณภาพการชำระเงิน การขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมั่นคง จะเป็นการสร้างงานให้แก่ประชาชน และยกระดับรายได้ ในขณะที่ความสมดุลย์ของความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ หั้งระหว่างกลุ่มคนและภูมิภาคจะนำไปสู่ความเสมอภาคและสวัสดิการแก่ทุกคนในชาติ

เพื่อที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ ๕ ได้ยังคงการสร้างฐานเศรษฐกิจที่จะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตให้มั่นคง และต่อเนื่องในสาขางาน ๆ ตามที่จะเป็นไปได้จริง ซึ่งจะกำหนดเป็นนโยบาย ได้ดังต่อไปนี้

(1) ความสำคัญอันดับหนึ่ง ได้แก่ การสร้างเสถียรภาพในด้านราคา เพื่อที่จะลดอัตราเงินเฟ้อลงให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐

(2) การจัดสรระเพื่อการลงทุนนักลงทุนต่างประเทศเป็นสำคัญ และจะให้ความสำคัญต่อการออมภายในเพื่อประกันให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจปีละ ๗-๘ เปอร์เซนต์

(3) เพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันนั้น รัฐบาลจะให้กลไกของตลาดเป็นเครื่องกำหนด

(4) ยุทธวิธีผลิตเพื่อส่งออกยังคงเป็นลิ้งที่รัฐบาลช่างไว้ และจะยึดถือนโยบายการค้าเสรีมากขึ้น

(5) จะสนับสนุนการอุดหนักกรรมที่ได้เปรียบหั้งในตลาดภายนอก และต่างประเทศ

(6) จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในทุกภูมิภาค และเน้นถึงการป้องกันสภาวะแวดล้อม

(7) รัฐจะตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและส่งเสริมการพัฒนาสังคมมากยิ่งขึ้น

7. การคาดคะเนภาวะเศรษฐกิจระยะยาว

ภาวะเศรษฐกิจระยะยาวของภาครัฐได้ (จนถึงปี พ.ศ. 2543) มีลุ้นทางแม่นไส แม้ว่าสถานการณ์ในปัจจุบันจะไม่ค่อยดีนักก็ตาม สาเหตุแห่งการมองภาพในอนาคตในแบบดังนี้ โดยมองจากองค์ประกอบด้านอุปทาน จะเห็นได้ว่า (1) ประชากรในวัยทำงานเพิ่มขึ้นมากกว่าจำนวนประชากรรวมทำให้ลดจำนวนคนที่ต้องได้รับการเลี้ยงดูลง ในขณะเดียวกัน จะทำให้มีการออมมากขึ้น (2) ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงานสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ และยังมีโครงสร้างพัฒนาแรงงานอีกมากมาย (3) การอุดหนักกรรมนักชีวิตริมพัฒนาตั้งแต่ครัวเรือนที่ 70 แห่งคริสตศักราช จะมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น และจะก่อให้เกิดการขยายตัวในภาคอุดหนักกรรมมากยิ่งขึ้น (4) การรณรงค์การประยุกต์การใช้พลังงาน และส่งเสริมให้มีการใช้ถ่านหินทดแทนน้ำมันจะทำให้ราคาน้ำมันที่จำเป็นต้องใช้ไม่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

องค์ประกอบด้านอุปสงค์นั้น จะเห็นได้ว่า (1) แม้ว่ากระแสคลื่นของลักษณะด้านสินค้ามีมากขึ้น และอัตราความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอุตสาหกรรมทั้งหลายตกลงต่ำลง ไม่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มจำนวนสินค้าออกสู่ตลาดโดยได้มากนักก็ตาม แต่ส่วนแบ่งของตลาดโดยของสินค้าเกาหลียังมีจำนวนน้อย และยังสามารถขยายส่วนแบ่งนี้ต่อไปได้อีกมาก (2) เกาหลีพยายามเพิ่มนิยามของผลผลิตและแสวงหาตลาดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อลดปัญหาด้านการกัดกันสินค้า (3) พยายามสร้างตลาดภายในให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อให้สามารถรองรับผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในยามที่เศรษฐกิจของโลกขึ้นมา ซึ่งจะเน้นสินค้าอุปโภคบริโภค ที่อยู่อาศัย สุขภาพ-อนามัย การศึกษา และการขนส่ง สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ในด้านเศรษฐกิจและยังผลให้เกิดความเสมอภาคทางสังคมอีกด้วย¹⁵

การคาดคะเนภาวะเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2543

	2528	2534	2543
ขนาดของเศรษฐกิจ			
จำนวนประชากร (ล้านคน)	41.2	44.7	49.4
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (100 ล้านเหรียญสหรัฐ)	863	1,327	2,521
รายได้ต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	2,094	3,071	5,103
โครงสร้างอุตสาหกรรม			
เกษตร ป้าไม้ ประมง (%)	14.6	11.4	8.3
เชื้อชาติ และการอุตสาหกรรม (%)	34.0	38.3	41.7
บริการและอื่น ๆ (%)	51.4	50.3	50.0

	2528	2534	2543
การค้าต่างประเทศ			
มูลค่าสินค้าออก (100 ล้านเหรียญสหรัฐ)	305	712	2,309
มูลค่าสินค้าเข้า (100 ล้านเหรียญสหรัฐ)	308	700	2,240
หนี้ต่างประเทศสุทธิ (100 ล้านเหรียญสหรัฐ)	326	297	-169

โครงการสร้างความเป็นเอก (hegemonic project)

หากจะพิจารณาแผนพัฒนาของภาครัฐได้แล้ว จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของแผน (content or nature of development policy) ของประเทศไทยได้มีจุดเด่นที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ความต้องการที่จะนำประเทศไทยขึ้นมาเป็นศูนย์กลางการค้าและเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเหตุนี้ การวิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาของแผนที่มีอยู่ 3 ประการ คือ 1. ความต้องการที่จะนำประเทศไทยขึ้นมาเป็นศูนย์กลางการค้าและเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. ความต้องการที่จะนำประเทศไทยขึ้นมาเป็นศูนย์กลางการลงทุนต่างประเทศ 3. ความต้องการที่จะนำประเทศไทยขึ้นมาเป็นศูนย์กลางการบริการและเทคโนโลยีระดับโลก

1. เอกจังหวัดการเมืองที่มีต่อการพัฒนา

นักวิชาการภาครัฐได้กล่าวว่า เมื่อปีที่แล้วประเทศไทยได้เป็นอิสระนั้น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมการเมืองของประเทศไทยดีมากอยู่ในภาวะดีอย่างต่อเนื่อง แต่เพื่อความมั่นคงและทรัพยากรถูกดึงออกไป ดังที่คง

ເໜີອໄວເດືອກຄວາມຍາກໃໄ້ ຄົນຕັດຍາກຮຶບຮູ້າຫຼາ ແລະ ຂາດທິສາທາງທາງການເມືອງ
ແລະ ສັງຄົມ ແມ່ວັດອອນແນ່ນອ້າງຄາບສຸມທຽບຈະເປັນແລ້ວສານກາຮມແລະ ອອນ
ໃຫ້ຈະເປັນແລ້ວເກີດກວ່າມໃນຢູ່ຄູ່ປຸ່ນຄອງເມືອງ ແຕ່ເຖົນຄວິຖານໃນການພົມດີ
ແລະ ການຕັດສິນໃຈກໍຈາກໄປປ່ອມພ້ອມກາງຈາກໄປ້ອອນນີ້ເຖິງໃນປີ 1945 ມີໜຳ
ໜ້າກັຍພົບຕີຈາກສົງຄວາມກາລວະເມືອງກີ່ຫ້າຕົມປະກາຮອງປະເທດໄຟ້ໄຟ້ພັນກັນ
ຄວາມລຳກາກແສນເຂັ້ມງົງອີ້ນ ດັ່ງນີ້ເປັນໄດ້ວ່າ ຮາຍໄດ້ໂລ້ຍຕ່ອນຫັວອອງປະຊາຊົນ
ເການລືໄດ້ຂອງປີ 1953 ເປັນເພີ່ມ 67 ເທິງຍຸນຕ່ອປີເທົ່ານັ້ນ

ເມື່ອກຸ່ມນາຍທ່ານກ້າວຂຶ້ນສູງການເມືອງໃນຕອນກາລາງຂອງທຸລະກະທີ່
50 ແຫ່ງຄວິສຫະກາຮາ ເຈດຈຳນັງທີ່ຈະພັດທະນາໃຫ້ຫຼາດພົມນາຫາວັງດ້ານເກະຍຸງກົງ
ເພື່ອໃຫ້ເຫັນກັບຄວາມປະເທດທັງໝາຍຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນ ເຈດຈຳນັງດັ່ງກ່າວລາຍເປັນ
ຈົງເປັນຈຶ້ນນາມເອງປະການອີບຕີບັກ ອຸງ ຂີ່ ຂຶ້ນຄອງຍ້າງແລະເຫຼົ່າໄດ້ສົ່ງ
ໃຫ້ສ້າງແຜນພົມນາຄຸນບັບແກ່ຂຶ້ນທີ່ເພື່ອໃຫ້ທັນປະກາສໄທໃນປີ 1962 ແນ
ພົມນາຂີ່ນີ້ຖືກເບີນຈຶ້ນຂ່າຍເຈົ້າເຈົ້າ ໄນມີຄ່ອຍມີຄວາມລະເອີດ ວັດຖຸມແລະ ນູກ
ທີ່ອ່ານາມນັ້ນກໍເກີມຫຼືອກກາງວາງແຜນສາກຄູ ຍ່ຍ່າງໄຮກ້ຕາມ ເຈດນາມເມືອງນີ້
ນຳກີ່ຈະເຫັນປະເທດເກາຫລືໄດ້ຈົງຢູ່ດັ່ງກ່າວທີ່ກະຍຸງມີມີກາຮະຄວມ
ສອງພົມດັ່ງທຸກສາຍາເພື່ອການພົມນາ ແລະ ເຈດນາມມົດັ່ງລ່າງໃຫ້ຮັບການປັບປຸງ
ໃຫ້ເປັນປະເທດນີ້ສ່ວນການພົມນາເກາຫລືເກົ່ານາພືດຕ່ອງກັນນີ້ ທະນີ້ 18 ປີ ໃຫ້ອຕລອດ
ໜ້າງຫົວດ້ວຍການເປັນຜູ້ນໍາທາງການເມືອງຂອງປະການອີບຕີຫຼຸນ ຕຸ ຍາວັນກັ້ຍັງຄົດນີ້ໃນຍໍາຍ
ພົມນາປະເທດຕາມເຈດນາມມົດັ່ງລ່າງຕ້ອງ

2. ໄຄຮກສ້າງຄວາມເປັນເອກ

ການເປັນປະການນໍາຍອນແມ່ນມາເປັນໃຕງການພົມນາຕ່າງ ຖ້າ ມີການສຳຄັນ

ต่อการดำเนินงานการพัฒนามาก เพราะโครงการเหล่านี้จะเป็นรูป่างหน้าตาที่แท้จริงของแผนพัฒนาที่จะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายได้ ดังนั้น ช่วงระยะเวลาการเรียนโครงการย่อยจึงเป็นการระดมความคิดของหมู่นักวิชาการ ข้ารรูภารที่จะปลูกปั้นให้สามารถนำเอาไปปฏิบัติจริง

ในที่นี้จะยกถ้ามีอย่างเดือนนี้อย่างโครงการพัฒนาภายในของกันและกัน ทั้งนี้มีเด่นอย่างความร่วงเป็นหัวข้อที่ไม่สำคัญ แต่เป็นเพราะเนื้อหาของบทหวานนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงโครงการสร้างความเป็นเอกในระดับนานาชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการในระดับประเทศมี รัฐบาลของประเทศได้สร้างโครงการเพื่อเร่งการผลิตอุดสาขหัวด้านอุดสาหกรรมและเกษตรกรรม เมื่อจะเห็นโครงการพัฒนาสาขาอุดสาหกรรมเป็นพิเศษ ทั้งนี้เป็นเพราะ (1) เกษตรได้เป็นประเทศเล็ก แต่มีจำนวนผลเมืองมาก ความหนาแน่นของประชากรต่ำเนื้อที่เท่ากับ ๓๙ คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร หรือต่อเป็นสัดเปรียบที่ ๓ ของประเทศไทยมีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดในโลก (2) มีทรัพยากรธรรมชาติน้อย และ (3) มีศาสตร์ภายในแล้ว จึงจำเป็นต้องศึกษาต่างประเทศ วิธีการผลิตเพื่อการส่งออก ดังนี้ ไปเยือนแรก รัฐจังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ การผลิตในโครงการอุดสาหกรรมสำคัญ ๆ เพื่อให้นำไปยังการผลิตสร้างความสามารถและประสิทธิภาพการผลิตให้กับบุนชากองคนเองก่อน ต่อมา รัฐจังหวัดเชียงราย ปล่อยให้ออกตามดำเนินกิจการแทนมากขึ้นเรื่อย ๆ อนึ่ง รัฐได้ใช้โครงการทางการเงินและงบประมาณ ก้าวี่อง และกูญหมายสั่ง เสิร์ฟการลงทุนช่วยให้เกิดการผลิต รวมทั้งการก่อสร้างโครงสร้างขั้นพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนและเร่งการผลิต

โครงการสร้างความเป็นเอกในระดับนานาชาตินั้น ถือได้ว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะให้เกณฑ์ได้ก้าวไปสู่ความเป็นหนึ่งหรือประเทศชั้นนำทางเศรษฐกิจของโลก มีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจศึกษาโครงการประเภทนี้และได้เสนอทฤษฎีเพื่ออธิบายโครงการสร้างความเป็นเอกไว้ดังนี้

อาจารย์บอร์น เจสสอบ ผู้สอนวิชาธุรกิจศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเอสเซ็ก ประเทศอังกฤษ ได้กล่าวว่า โครงการสร้างความเป็นเอกเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด กับการสะสมทุน (capital accumulation) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาของรัฐในระบบทุนนิยม เพราะรัฐในระบบนี้มุ่งเสริมสร้างให้ปัจเจกบุคคล ในสังคมนั้นประกอบธุรกิจอุดหนากรุ่มเพื่อให้มีการสะสมทุนมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น รัฐจึงใช้อำนาจเข้าแทรกแซงเพื่อให้การสะสมทุนมีมากยิ่งขึ้น อนึ่ง พลังทางสังคมอีน ๆ ก็จะเห็นพ้องและสนับสนุนให้การสะสมทุนบรรลุผล ภายใต้การพัฒนาตามแบบที่ได้รับการเลือกสรรแล้ว

จากแนวความคิดนี้ เราจะเห็นได้ว่าทั้งรัฐและกลุ่มพลังทางสังคมต่าง ร่วมมือกันสร้างโครงการความเป็นเอกขึ้น และร่วมมือดำเนินการเพื่อให้รัฐนั้น ก้าวไปสู่ความเป็นผู้นำในระบบเศรษฐกิจของโลก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกให้ได้จะปราศจากปัญหาและข้อขัดแย้งในโครงการเฉพาะอย่าง เฉพาะกรณี แต่ปัญหานั้น ๆ อาจจะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ ทุกฝ่ายต่างยอมรับกรอบและแบนบทการพัฒนาเดียวกัน

อาจารย์เจสสอบกล่าวต่อไปอีกว่า โครงการสร้างความเป็นเอกนี้มัก เกิดขึ้นโดยการนำของชนชั้นที่มีอิทธิพลทางการเมือง ภูมิปัญญาและศีลธรรม เนื่องจากคนทั้งสังคม ซึ่งชนชั้นนั้นจะใช้โครงการนี้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความ เชื่อถือและแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในสังคม นอกจากนี้โครงการพัฒนาย่อย ๆ

ในการอุปการสร้างความเป็นเอกที่ได้ถูกกำหนดขึ้น ชนชั้นนำก็มักจะเรียกร้อง การสนับสนุนจากคนทั่งสังคมให้ร่วมแรงร่วมใจกันทำ โดยมักจะอ้างถึงการ เฉลี่ยผลประโยชน์ที่จะได้รับว่า หากโครงการนี้สำเร็จทุกคนก็จะได้ส่วนแบ่ง อย่างถ้วนหน้าในระยะยาว¹⁶

ทฤษฎีอาจารย์เจสสถาบีได้เสนอไว้นั้น มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่ง เขานั้นว่า โครงการสร้างความเป็นเอกนั้นเป็นความพยายามของรัฐได้รัฐนั่น ที่จะสร้างอิทธิพลทางเศรษฐกิจให้มีเหนือรัฐอื่น

เกี่ยวกับแนวความคิดที่คล้ายคลึงกันนี้ มีนักสังคมวิทยาชื่อ เจมส์ เพทรัส แห่งมหาวิทยาลัยนิวยอร์กที่ได้กล่าวถึงโครงการสร้างอำนาจเหนือรัฐ อื่น แต่ก็คิดที่อาจารย์เพทรัสกล่าวว่า มีเนื้อหาอนุญาตที่กว้างขวางกว่า แต่ เศรษฐกิจหรือการสะสมมรดกเพียงเดียว ซึ่งเขาเรียกว่า “การสร้าง ระบบจักรวรดินิยม” (imperial system) และเรียกประเทศที่สร้างระบบนี้ว่า “รัฐจักรวรดินิยม” (imperial state)

แม้ว่าแนวคิดเรื่องการสร้างระบบจักรวรดินิยมจะมีเนื้อหาสาระครอบ คลุมมากกว่าโครงการสร้างความเป็นเอกก็ตาม แต่อาจารย์เพทรัสได้ยก ตัวอย่างที่เป็นจริงเกี่ยวกับวิธีการที่รัฐนั่นใช้เพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล โดย เขายังได้ยกตัวอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่สร้างระบบจักรวรดินิยมภายใต้กฎ ของระบบประชาชาติป้าบูบัน ซึ่งยังผลให้สหรัฐกลายเป็นรัฐจักรวรดินิยม สมัยใหม่ ดังมีรายละเอียดของวิธีการที่ใช้ต่อไปนี้

รัฐจักรวรดินิยมสหรัฐได้สร้างความเป็นเอกด้วยการผูกพันพันธ์ทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจและการทหารกับรัฐอื่นทั่วโลก ความสัมพันธ์นี้จะมีลักษณะ เป็นการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ประโยชน์โดยตรงแก่ชนชั้นปกครองของรัฐเป้า-

หมายเห็น ๆ ยังนี้ การสร้างความสัมพันธ์จะเป็นไปตามเงื่อนไขในการครอบคลุมรัฐเป้าหมายต่าง ๆ ด้วยเกณฑ์ 3 ข้อ คือ (1) สร้างความสามารถที่จะเจาะโครงสร้างสังคมของรัฐเป้าหมาย (2) สร้างความสัมพันธ์ที่ยืนยาว และ (3) สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับชนชั้นนำของรัฐเป้าหมาย

การสร้างความสัมพันธ์ในระบบจัดการดินิยมที่โครงสร้างทางชนชั้นของรัฐเป้าหมายนั้นจำเป็นต้องใช้การเข้มข้นทางการเมืองให้ควบคู่ไปกับความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมนี้มีคุณภาพสัมภาระสูงมากพันให้เกิดขึ้นโดยตรงกับโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมโดยเดียว การสร้างความสูงพันนี้มักจะใช้องค์กรทางสังคมและอุดมการณ์เพื่อให้เกิดอำนาจในการครอบคลุม ขึ้น อาจารย์เพทรัสได้จำแนกความสูงพันออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) เศรษฐกิจ (2) อำนาจบังคับ และ (3) อุดมการณ์

องค์กรทางเศรษฐกิจแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ (1) องค์กรที่สนับสนุนรูปแบบต่าง ๆ ของเงินทุน เช่น กระทรวงเกษตรมุ่งส่งเสริมการส่งสินค้าเกษตรออกจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ และ (2) องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนทั่วไป เช่น กระทรวงการคลังและกระทรวงพาณิชย์ ที่ส่งเสริมการไปลงทุนในประเทศไทยเป้าหมายต่าง ๆ องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขยายเงินทุนไปยังต่างประเทศนี้มักจะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับชนชั้นนำของรัฐเป้าหมายเพื่อร่วมกันสร้างผลประโยชน์สูงสุดระหว่างกันเช่น คณะกรรมการประมงนี้จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบรรษัทข้ามชาติของสหราชอาณาจักรในการไปลงทุนยังต่างประเทศ

องค์กรอำนาจบังคับ ได้แก่ (1) กារทหาร (กระทรวงกลาโหม) และ (2) องค์กรสืบราชการลับ (ซีไอเอ) องค์กรทหารจะสร้างความสัมพันธ์

ด้วยการฝึกฝนให้กับพนักงานของประเทศเป้าหมาย และให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายไปพร้อมทั้งการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังโดยตรงในกรุงศรีภูมิชั้นที่ให้ความร่วมมือกับสหราชอาณาจักรต่อได้ ส่วนองค์กรสืบราชการลับจะให้ข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับฝ่ายตรงกันข้ามอยู่ตลอดเวลา

ส่วนองค์กรด้านอุดมการณ์ ได้แก่ (1) องค์กรที่กระทำการรุ่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับสหราชอาณาจักร และ (2) องค์กรที่รับทำหน้าที่ช่วยเสริมสร้างอย่างไม่เป็นทางการกับชนชั้นปักษ์ของสหราชอาณาจักร ตัวอย่างขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นกระบวนการเดียวให้แก่สหราชอาณาจักร ได้แก่ โครงการอาสาสมัครสนับสนุน โครงการฟลูไบรท์-เยส และโครงการแลกเปลี่ยนทางเทคนิควิทยาและวัฒนธรรมต่างๆ ส่วนองค์กรทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอื่นๆ จะทำหน้าที่เชื่อมโยงให้ความสัมพันธ์นี้ยั่งยืนมีอยู่ต่อไป ได้โดยเข้าศึกษาในสถานศึกษาของสหราชอาณาจักร หรือร่วมมือในกิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมต่างๆ¹⁷

แนวคิดและตัวอย่างการสร้างความเป็นเอกฤกนิเวศนำไปใช้อย่างได้ผล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย เช่น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ ประเทศไทยที่มี ดร.สนธิ ชาตุศรี กิตติทักษ์ ได้ก่อตั้งมา ถึงปัจจุบันได้สร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ 2 รูป คือ (1) ตั้งบริษัทการค้าทั่วไป (general trading company) และ (2) เจโทร ซึ่งเป็นองค์กรของสหราชอาณาจักรที่เป็นศูนย์กลางรวมความหลากหลายของการตลาดแห่งนักธุรกิจ

บริษัทการค้าทั่วไปนั้นมีการจัดตั้งระบบองค์กรในลักษณะของรูปตารางแบบเมติกซ์ ซึ่งเน้นผู้รับผิดชอบขององค์กรในลักษณะของส่วนซึ่ง

รับผิดชอบผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มผลิตภัณฑ์ในแต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศ
โดยเฉพาะ เพื่อที่เหล่าส่วนขององค์กรจะสามารถเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและรับ
ผิดชอบโดยเฉพาะเจาะจงต่อตัวสินค้าที่จำหน่ายในแต่ละประเทศ ดร.สมคิด
กล่าวต่อไปอีกว่า

“พนักงานของบริษัทเหล่านี้จะได้รับการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัย
ชั้นนำในญี่ปุ่น ซึ่งได้รับการฝึกฝนอย่างหนักในทุกด้านที่เกี่ยวข้อง
กับตัวสินค้า และเน้นความรอบรู้ทางตลาดในประเทศใดประเทศ
หนึ่งหรือกลุ่มประเทศที่ตนรับผิดชอบอยู่ ผู้ที่อยู่ในฐานะของผู้บริหาร
อาทิ ผู้จัดการของเหล่าส่วนจะถูกส่งไปอยู่ในประเทศหรือกลุ่มประเทศ
ที่อยู่ในความรับผิดชอบ... 3 - 5 ปี เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม
ประชาชน ตลาดและลักษณะการดำเนินธุรกิจของประเทศเหล่านั้น
อย่างลึกซึ้ง”¹⁸

อย่างไรก็ตาม การหาตลาดเป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการสร้างความ
เป็นเอกของญี่ปุ่น เพราะตามความเป็นจริงแล้ว ญี่ปุ่นได้กระทำทุกทางเพื่อ
ให้กลายเป็นรัฐจักรวรรดินิยมดังเช่นสหัสขอมริการ ที่จะยกเว้นกีฬาเดี่ยว
องค์กรการบังคับเพระขัดต่อรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นเท่านั้น

จากแนวคิดและทั้วยิ่งที่กล่าวแล้วข้างต้น ประเทศเกาหลีใต้ก็
ได้พยายามเลือกใช้วิธีบางอย่างเพื่อสร้างความเป็นเอก โดยประธานาธิบดี
บัก จุง ยี ได้รับเอาแนวทางดังกล่าวมาสร้างเกณฑ์ให้เกิดความเจริญก้าว
หน้าทางเศรษฐกิจ ดังจะได้กล่าวถึงโครงการที่เกาหลีปรับใช้เพื่อให้ประเทศ
ก้าวไปสู่ความเป็นปรมุขในระดับนานาชาติ

(1) ในเบื้องแรก อาจกล่าวได้ว่า การลงทุนของเกาหนีได้มีได้เป็นไปตามกลไกของตลาดดังเช่นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กลุ่มนี้โดยคลาสสิกได้กล่าวไว้ แต่เป็นการลงทุนตามแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ ดังจะสังเกตได้จากอัตราการลงทุนในปีแรก ๆ ของแต่ละแผนพัฒนาจะมีอัตราสูงและจะค่อยๆ ลดลงในปีที่สี่และที่ห้าตามลำดับ อนึ่ง รัฐจะเข้าแทรกแซงในกลไกราคาโดยกำหนดราคาของวัตถุดิบและผลิต เพื่อให้สอดคล้องกับแผนและการจัดสรรงรัฐพยากรณ์เพื่อการพัฒนา¹⁹ นั้นมายความว่า รัฐบาลเกาหนีได้ใช้อำนาจของรัฐผลักดันให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจตามแบบแผนพัฒนาที่ได้เลือกสรรแล้ว

การพัฒนาโดยการนำข้อมูลนี้จะกระทำทั้งในแง่การผลิตและการจัดจำหน่าย ซึ่งจะยังผลให้เกิดการสร้างโครงสร้างความเป็นเอกในข้อถัดไป

(2) เกาหนีได้ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เน้นศึกษาวิจัยและสอนเรื่องราวของต่างประเทศ เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้รู้จักลักษณะโครงสร้างสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ อุปนิสัยประจำชาติ ตลอดจนระบบการตลาดของประเทศแต่ละประเทศอย่างละเอียด รวมทั้งเป็นศูนย์ข้อมูลใหญ่ที่รวบรวมข่าวสารของแต่ละประเทศตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

มหาวิทยาลัยแห่งนี้ชื่อว่า Hankuk University of Foreign Studies ที่กรุงโซล โดยได้ตั้งขึ้นตามคำบัญชาของประธานาธิบดีบีก จุง ยี ในขณะที่เข้าขึ้นมาครองอำนาจใหม่ ๆ เนทุผลในการจัดตั้งก็คือเพื่อให้ความรู้ในด้านภาษา และกิจการต่างประเทศแก่คนไทย อันจะเป็นผลต่อการหาตลาดต่างประเทศให้แก่ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยได้เลือกสอนภาษาที่มีคนพูดรวมกันไม่น้อยกว่า 40 ล้าน ในระบบแรกได้เปิดสอนภาษา 5 ภาษาหลัก คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย จีน และญี่ปุ่น ปัจจุบันมีการเปิดสอนแผนกวิชาตามภาษาต่าง ๆ เป็นจำนวน 19 แผนภาษา ส่วนการจัดหลักสูตรนั้น ได้กำหนดให้ผู้เรียนชั้น มหิดล年至ปี 1 และ 2 เรียนหลักภาษา “ไทย” พุทธ อ่าน และเขียน ชั้นปี 3 และ 4 ให้เลือกเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับประเทคโนโลยี คือ กิจการ ทางประเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง ประวัติศาสตร์ สังคมฯ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาษาและเรื่องราวของแต่ละประเทศอย่างละเอียดควบคู่กันไป นอกจากนี้ ยังได้เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเบื้องต้นให้กับนิสิตเรียนรู้แต่ละ เรื่องที่ตนสนใจอย่างลึกซึ้ง

แผนกวิชาภาษาไทยได้เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 1966 (พ.ศ. 2509) ปัจจุบันมีอาจารย์ 11 คน นักศึกษา 300 คน ให้จ้างอาจารย์สอนไทยทั้งจาก เมืองไทยและที่ต่างประเทศในนามสถาบันฯ รัฐได้จัดสรรงบให้แผนกวิชา ชื่อนั้นสืบทอด ตามมา วารสาร หนังสือพิมพ์ และงานศิลป์ต่าง ๆ ของไทยเพื่อให้ เป็นอุปกรณ์สอนนักศึกษาได้เรียนรู้ รวมทั้งให้ทุนแก่นักศึกษาเดินทางมา เรียนและทำวิจัยในเมืองไทยอีกด้วย ดังมีรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๕²⁰

นอกจากมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว รัฐบาลยังได้มอบ หมายให้หน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ โครงการแลกเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศฯ ให้ศิษยานุนัตนำและผู้มีเชื้อสีียง ตลอดจนนักวิชาการจากต่างประเทศมาเยี่ยมเยือนมากล่าวให้ โดยหวังผลลัพธ์ เหล่านี้จะกลับไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนโฆษณาให้สาธารณชนรู้จักเกanh มากขึ้น

(3) รัฐบาลได้จัดตั้งบริษัทการค้าทั่วไปดังเช่นประเทศไทยปีบุนเมื่อต้นปีค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) เพื่อกำหนดให้ห้ามข้อมูลข่าวสารการตลาดห้ามลงให้แก่บริษัทดัง ๆ ของประเทศไทย ลักษณะของการจัดตั้งกลุ่มนี้เป็นมาตรการสำคัญที่จะสนับสนุนการส่งออกหั่นจำนวนและมุ่ลค่าสินค้าให้มากขึ้น และยังเป็นการช่วยเหลือแก่บริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีทุนน้อยไม่สามารถนำข้อมูลข่าวสารการตลาดเท่าประเทศตัวตนอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ บริษัทการค้าขยะรัฐยังได้จัดกลุ่มที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษาจัดสัมมนาและก่อให้เกิดความร่วงหวังนักธุรกิจและให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการจะกำหนดกฎหมายที่จะกำหนดให้กับการส่งออกอีกด้วย²¹

(4) เมื่อการค้าของภาครัฐได้ขยายตัวไปยังตลาดห้ามโลก ธนาคารของรัฐและสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาจำนวน 11 แห่ง และธนาคารพาณิชย์อีก 7 แห่งได้ตั้งสาขาธนาคารในต่างประเทศถึง 45 สาขาห้ามโลก²²

๓. อุปนิสัยประจำติดกับการพัฒนา

นักวิชาการเกนหลีได้ตั้งข้อง่วงว่า ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยของเขานี้เป็นผลมาจากการลักษณะอุปนิสัยประจำติดของประชาชัąน นั่นคือ ความก้าวหน้า ขอบเขต ความเป็นอิสระ ไม่ยอมทนทุกข์ ทรมานต่อข้อบังคับที่ตั้งขึ้น ฯลฯ ซึ่งมา เมื่อประเทศไทยได้รับการกดดันจากภายนอกและคนในชาติได้รับความทุกข์ทรมานจากการกดดัน คนเก่าเสื่อม化 ทางปรับตัวเพื่อเอาชนะศัตรู ในขณะเดียวกัน วิญญาณแห่งความแข็งกร้าว ผสมกับโครงสร้างสังคมที่เปิดโอกาสให้มีการเลื่อนฐานทางสังคมได้ง่าย จึงกลายเป็นพลังผลักดันให้คนหันประเทศร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจแทนที่จะมานั่งจับเจ้าและยอมรับใช้ชีวิต²³

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในช่วงแรกของการดำเนินงานตามแผนพัฒนา
คนเก่าหลีได้สัมภิญญาณชาตินักสู้ มุ่งมันทำงานวันละ 12 - 15 ชั่วโมง
จนกลายมาเป็นนิสัยการทำงานในปัจจุบัน เมื่อนิสัยการทำงานดังนี้เกิดขึ้น
กับคนหรือแรงงานที่ได้รับการศึกษาสูงและฝึกหัดในอาชีพต่าง ๆ มาเป็น
อย่างดี จึงไม่น่าแปลกใจว่า เนื่องจากหลีได้รับความสำเร็จในการพัฒนา
อย่างรวดเร็ว

การพัฒนา กับ ผลกระทบต่อ ประชาชน

เราไม่อาจปฏิเสธในข้อที่ว่า เก่านหลีได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา
ภายในระยะเวลาอันสั้นและประเทคโนโลยีได้ก้าวจากสภาพด้อยพัฒนามา
เป็นสังคมอุดหนกรرمใหม่ โดยที่เราจะเห็นได้ว่าในปี คศ. 1985 มูลค่าสิน
ค้าออกของสินค้าประมงอุดหนกรرمมีถึงร้อยละ 91.2 ส่วนสินค้าออกประ
มงเกษตรกรรมมีเพียงร้อยละ 4.4 และแร่ธาตุร้อยละ 4.4 นอกจากนี้ทั่วโลก
ต่างยกย่องในความขยันหมั่นเพียร อดทน เป็กบีน และความคิดกว้างไกล
ของประชากรเกานหลีให้ที่ร่วมใจกันสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น มั่นคง และเจริญ
ก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ จนมีการขานนามแม่แบบการพัฒนาว่า
เป็น “แม่แบบการพัฒนาแห่งเกานหลี” (Korean paradigm of develop-
ment) ที่ประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายควรเรียนรู้ และอาจนำเข้าไปปรับใช้กับ
ประเทศไทย

ความสำเร็จของเกานหลีได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วไว้เวลาดำเนินการอย่าง
เป็นทางการในการพัฒนาไม่ถึง 3 ทศวรรษ และสร้างความภูมิใจแก่คนใน
ชาตินี้เป็นลั่นทั้น ด้วยนายคุณ จินโซ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและ

อุดหนุนกรรมแห่งเกาหลีได้ได้กล่าวในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2529 ว่า “ในปีนี้ ประเทศของเราได้เบรียบดุลการค้าจำนวน 1,600 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งมากกว่าเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ว่าจะได้เพียง 900 ล้านเหรียญ การได้เบรียบดังกล่าวยังผลให้ดุลการชำระเงินของประเทศไทยดีขึ้น...”²⁴

อย่างไรก็ตาม หากเรามองย้อนกลับไปพิจารณาถึงประวัติศาสตร์การพัฒนาระบบทุนนิยมและการปฏิวัติอุดหนุนกรรมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยล่ามันนี้เป้าหมายร้อยปี คือเริ่มต้นตั้งแต่ตอนต้นของศตวรรษที่ 16 จนกระทั่งได้พัฒนาดึงขึ้นสูงสุดในตอนต้นของศตวรรษที่ 20 นี้เอง²⁵ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีได้สามารถบรรลุผลเกือบถึงขึ้นสูงสุด คือก้าวจากการเป็นประเทศไทยที่ยากจนที่สุดมาเป็นประเทศไทยอุดหนุนกรรมใหม่ ในช่วงระยะเวลาเพียง 24 ปี (คศ. 1962-1986) การพัฒนาดังนี้ แม้ว่าประเทศไทยจะมีความพร้อมและเลือกสรรสลับในการพัฒนาแบบใด ๆ ก็ตาม บางส่วนของสังคมจำกัดต้องเสียสละ และถูกบีบบังคับผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อให้เกิดความจริงก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นส่วนรวม ปรากฏการณ์ดังนี้ ขำนาจของรัฐจึงถูกนำมาใช้อย่างเหลือเฟือ ในขณะที่สิทธิเสรีภาพ สวนบุคคลจะถูกจัดการอย่างเข้มงวดไป ซึ่งจะได้กล่าวเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. รัฐเผด็จการ (authoritarian state)

ภายใต้การนำของประธานาธิบดีบีบ จุ ยี ระหว่างปี คศ. 1961 - 1979 นั้นอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำได้ใช้อำนาจเด็ดขาดในการบีบบังคับให้ระบบการปกครองแบบประชาธิไตยดำเนินไปตามกลไกของมัน ชนชั้นปักษ์ของโดย เนพารอย่างยิ่งที่มา - ข้าวสารกระทรวงดับสูง - นักธุรกิจภายใน - นายทุนต่างชาติ

ภายใต้การนำของคณบดีนายท่านได้ปัจจุบันเปรียญกอกรดีประจำมหาวิทยาลัย
แสดงออกถึงลักษณะเรื่องพัฒนาพึงมีของประเทศไทย การใช้อำนาจเด็ดขาด
เริ่มนี้ผลบังคับอย่างจริงจังเมื่อ นายพลปีก ชู อี ประสงค์ที่จะครอบครอง
ทำเนินแห่งน้ำในสมัยที่ ๓ โดยรัฐบาลได้แก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดทางให้ผู้นำคน
เดิมสามารถสมัครเข้าเป็นประธานาธิบดีต่อไป กฎหมายได้ฝ่าฝืนรัฐบาล
ในเดือนกันยายน พศ. ๑๙๖๙ และเป็นความเห็นชอบของมหาชนในเดือน
ตุลาคมในปีเดียวกัน ทำให้ผู้นำมีอำนาจทางการเมืองต่อไปอีก

ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๑๙๗๐ (พศ. ๒๕๑๖) ทำราชบัญญัติบัญญัติ
สถาบัน อาจารย์มหาวิทยาลัย นักหนังสือพิมพ์ และนักเรียนที่มีชื่อเสียงภายใน
หลังจากที่พูดเข้าได้ถูกและลงภารณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศไทย
ในขณะนั้นให้สาหรับนั่นเอง เป็นหนทางของแหล่งการเมืองว่า

“รัฐบาลปัจจุบันเปรียญกอกรดีในระดับเด็ดขาด สร้างความหวาดกลัว
และข่มขู่จิตสำนึกร่วมทั้งก่อตั้งวิธีการดำเนินชีวิตประจํารัตน์ของ
ประเทศไทย ภูมิแห่งความอุทกัลจงของสังคมได้ถูกทำลายโดยคำน้ำดีมีด
สถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้และนัดหัวข้อของการ
เมืองในระดับประเทศอย่างมาก ที่สำคัญที่สุดคือราษฎร์ทั้งหมด
ตลอดจนซึ่งร่วมห่วงคุณภาพกับคนอื่นๆ ห่างกันมากกว่า...”²⁶

อิสราภาพในการแสดงออกถูกจำกัดลงเป็นมาก มีรายงานข่าวว่า เมื่อ
ประธานาธิบดีเข้าครอบครองอำนาจใหม่ มหาวิทยาลัยถูกจำกัดสิทธิ์ให้มีการ
เดินขบวน มีการจับกุมนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมเห็นแก่ตัวก่อร้ายมาหลายครั้ง
มีการทรมานเพื่อให้รักศึกษาสถาบันฯ แพร่รัฐมนตรีการทางด้านศึกษาธิการ

ได้สังเนียมหาวิทยาลัยทุกแห่งทว่าจะตอบประดิษฐ์ของผู้ที่สมัครก่อนรับเข้าเรียน²⁷ ส่วนนักการเมืองฝ่ายค้านบางคนก็ถูกจับและจำคุกโดยปราศจากการได้ส่วน บางรายก็ถูกสังหารอย่างทารุณ ยังผลให้นักการเมืองฝ่ายค้านบางคน ต้องหนีไปลี้ภัยอยู่ในต่างประเทศ เช่น อคติหัวหน้าพรรคราชวะชาอิปโดยเกษหลี ในมี (New Korea Democratic Party) ซึ่ง คิม ดี จุง (Kim Dae - Jung) ไปพำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การใช้อำนาจเผด็จการก่อให้เกิดการเหลิงอำนาจและกลุ่มน้ำ派ประสงค์ ที่จะครอบครองอำนาจชั่วคราว เช่นกรณีของประธานาธิบดีบัก จุง อี เป็นตัวอย่างอันดีในหัวข้อนี้ (รวมทั้งกรณีของประธานาธิบดี ดร.ชิงแมน รี กิเรน เดียวกัน) เมื่อนายพลบัก จุง อี ทำการปฏิรูปและขึ้นครองอำนาจ จากผู้ซึ่งเชกีได้รับการเลือกตั้งอีกหน้ายครั้ง ต่อมา เมื่อประธานาธิบดีเดินขบวนประท้วง กากูขาดอำนาจ เชกีประทากความอุตุนต្រกเขินและยกเลิกรัฐธรรมนูญในเดือนตุลาคม 1972 เพื่อให้เข้าจะได้เข้าร่วมความเป็นผู้นำอยู่ต่อไป ในเดือนมีนาคม 1978 พระคorteย้าน 3 พระคorteได้ร่วมกันเสนอญัตติให้แก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับแรกในปี 1972 เพื่อให้เกิดมิสิทธิ์มุชยชนเข้มอย่างสมบูรณ์ และนักศึกษาได้ร่วมเดินขบวนประท้วงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในเดือนพฤษภาคม 1978 บัก จุง อีกีได้รับการเลือกให้เป็นประธานาธิบดีต่อไปอีก 6 ปี

หลังจากนั้น สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยมีแต่ความระสำราษ่ายฝ่ายต่อต้านได้รวมตัวกันคัดค้าน แต่ก็ถูกจับกุมมากมาย ต่อมา มีการเรียกร้องให้ปลดปล่อยนักการเมืองที่ถูกจับไปโดยแรงผลักดันของนายจิมมี่ คาร์เตอร์ ผู้นำสนธิสัมพันธ์ ผู้ซึ่งเสนอและยึดก้อนนโยบายสิทธิ์มุชยชนเป็นหลัก และแรงผลักดันภายในการประเทศเกาหนอลีโอง การปลดปล่อยจึงเกิด

ชื่น คือ ในเดือนพฤษภาคม 1979 ประธานาธิบดีเกาหลีได้สั่งให้ปล่อยนักโทษการเมืองจำนวน 1,004 คน และลดโทษให้แก่นักโทษอีก 2,870 คน เป็นต้น จนกระทั่งวันที่ 16 ตุลาคม 1970 ผู้อำนวยการลับของเกาหลีได้ก่อให้สังหารผู้นำประเทศผู้ซึ่งเป็นเจ้านายของตนนั้นเอง

ประธานาธิบดีชู-ยา (Choi Kyu-ha) จึงได้วับมอบหมายให้จัดตั้งรัฐบาลรักษาการชื่น แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของนายพลชูน ดู-ชوان (Chun Doo-hwan) ต่อมา เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนกุมภาพันธ์ 1981 ชูน ดู-ชوان ก็ได้รับเลือกให้เป็นประธานาธิบดีคนถึงปัจจุบัน ซึ่งผู้นำจะมีอย่างการทำแท้แห่งนานถึง 7 ปีตามกฎหมายรัฐธรรมนูญปัจจุบัน แต่การณรงค์ต่อต้านจากพรครฝ่ายค้านก็คงดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั่ง เพื่อให้แก่ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เช่น ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 1986 เป็นต้นมา ตำรวจได้จับกุมนักศึกษาจำนวน 154 คน โดยกล่าวหาว่าเป็นพวกหัวรุนแรง ที่พยายามล้มล้างรัฐบาลของนายชูน ดู-ชوان ในจำนวนนี้ มี 63 คน ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งจะต้องถูกจำคุกตลอดชีวิต ส่วนอดีตผู้นำประคาการเมืองฝ่ายค้านคิม เด-จุงก็ถูกจำขังที่บ้านพักของเข้า และการเดินขบวนต่อต้านรัฐบาลก็มีอยู่ต่อไปตามเมืองใหญ่ ๆ ทั่วประเทศ²⁸

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาของเกาหลีได้มีความไม่สมดุลย์ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการพัฒนาการเมือง เพราะผู้นำทางการเมืองมองเห็นความสำคัญของความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจมากกว่าการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนพลเมืองทั่วไป จึงพยายามใช้อำนาจของรัฐกดซี่ประชานผู้ที่มีความเห็นแตกต่างไปจากรัฐบาลก็ถูกจับกุม จำขัง ทรมานและสังหาร รัฐ

ภายใต้การนำของชนชั้นปักษ์ของผู้ดีจากการได้สร้างกลไกทำลายฝ่ายตรงข้าม ด้วยการสร้างองค์กรการสืบราชการลับ หรือที่เรียกว่า เค-ซีไอเอ เพื่อสอดส่องความประพฤติของคนในชาติให้ดำเนินชีวิตไปตามแนวทางนโยบายของตน จนอาจกล่าวได้ว่า เกษหลีได้คือรัฐธรรมนูญเอง

2. ค่าจ้างแรงงาน

ธุรกิจอุตสาหกรรมที่ต้องการให้เกิดผลกำไรเป็นจำนวนมากภายในระยะเวลาอันสั้น เพื่อนำผลกำไรมาใช้ในการขยายการลงทุนอย่างรวดเร็ว นั้น จำเป็นต้องลดต้นทุนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ สำหรับเกษหลีได้นั้น ต้นทุนต่ำสุดคือส่วนใหญ่ต้องส่งเข้ามายังต่างประเทศ ดังนั้น ต้นทุนที่พอกจะตัดทอนลงได้คือ ค่าจ้างแรงงาน

ค่าเงินลีได้ทำงานอย่างหนัก ดังที่องค์กรกรรมกรสามัญแห่งสหประชาชาติกล่าวว่า ค่าเงินลีทำงานนานที่สุด นั่นคือ ผู้ชายทำงาน สปดาห์ละ 52.8 ชั่วโมง ส่วนหญิง 53.8 ชั่วโมง²⁹ แต่คนทำงานเหล่านี้ได้รับค่าจ้างแรงงานต่ำ ดังจะเห็นได้จากรายงานของสถาบันเพื่อการพัฒนาแห่งเกษหลีซึ่งได้เสนอข้อมูลว่า ในปี 1980 ค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่มีสมาชิกจำนวน 5 คนนั้นจะต้องจ่ายเป็นเงิน 270,000 วอนต่อเดือนเป็นอย่างต่ำ แต่ตามที่สำรวจพบว่า มีครัวเรือนประมาณ 30% ที่มีรายได้น้อยกว่า 70,000 วอน และอีก 56.1% มีรายได้น้อยกว่า 200,000 วอนต่อเดือน

อนึ่ง รายงานของบริษัทที่ปรึกษาเวอร์เนอร์อินเตอร์เนชันอลอ้างว่า ในปี 1982 ค่าจ้างของคนงานท่อผ่านของเกษหลีได้อยู่ในลำดับที่ 27 ของการจัดลำดับอัตราค่าจ้างของประเทศไทย ทั่วโลก คือ คนงานของประเทศไทยได้รับค่าจ้างชั่วโมงละ 1.53 เหรียญสหรัฐ ในขณะที่คนงานในยุโรปได้

ค่าจ้างชั่วโมงละ 10.17 เหรียญ สหรัฐ 7.53 เหรียญ ญี่ปุ่น 5.64 เหรียญ และ ซีเรีย 2.07 เหรียญ เป็นต้น³⁰ นอกจากนี้ สภาพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีได้ตัก ให้รายงานว่า อัตราผลผลิตต่อกรรมกรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่รายได้ ที่แท้จริงของคนทำงานกลับต่ำลงอย่างมาก

การเคลื่อนไหวของสนับสนุนแรงงานเป็นไปอย่างจำกัด เพราะชนชั้นปักษ์ ครองถือว่า หากให้เสรีภาพแก่กลุ่มผู้ให้แรงงานอย่างเป็นอิสระแล้ว ก็จะคุก คามต่อเสถียรภาพของประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงออกกฎหมายควบคุมคน งาน และสนับสนุนแรงงานอย่างใกล้ชิด หากกิจกรรมใดที่ทำหายต่ออำนาจ ของรัฐแล้ว ผู้นำกรรมกรก็จะถูกจับ ทรมาน และบางครั้งก็ถูกฆ่าตายจาก เจ้าหน้าที่องค์การสืบราชการลับ ตำรวจ และทหาร

3. การกระจายความมั่งคั่ง

ความเจริญทางเศรษฐกิจ ยังผลให้จำนวนผลผลิตรวมสูงขึ้น เมื่อนำ เอกผลผลิตรวมนี้มาหารกับจำนวนประชากรทั้งหมดแล้ว จะทำให้รายได้ เฉลี่ยต่อหัวสูงขึ้น ซึ่ง الرحمنนี้เป็นเครื่องชี้ถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย สำหรับประเทศไทยได้นั้น الرحمنนี้ดังกล่าวได้เพิ่มสูงขึ้นจริง แต่การ กระจายรายได้กลับมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนรวยกับคนจน และ ระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

ราษฎรของเกาหลีเนื่องด้วยความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนรวยกับคนจน แสดงให้เห็นว่า ชั้นชั้นสูงของเกาหลีได้จำนวนเพียงร้อยละ 0.3 ของ ประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนหนึ่งของทรัพย์สินถึงห้อยอด 45 ของทรัพย์สินทั้งประเทศ และบริษัทขนาดใหญ่ 30 บริษัทมียอดขายรวมกันถึง 76% ของจำนวนมูลค่า มวลรวมประชาชาติทั้งหมด ในทางตรงกันข้ามกรรมกรร้อยละ 60 มีรายได้

เพียงหนึ่งในห้าของจำนวนค่าใช้จ่ายขั้นต่ำที่ต้องใช้ด้วยคุครอบครัว มีจำนวนมากกว่า 10 ล้านคน มีหนี้สินครัวเรือนละ 1.3 - 2.7 ล้านบาท นอกจากนี้ชาวนา กรรมกร นักธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางมีหนี้อื้อยื่นอย่างทุกๆ กระทงขึ้น และอัตราการมาตัวตายในทศวรรษที่ 60 มีรายปีละ 2,000 คน และเพิ่มเป็นปีละ 10,000 คน ในทศวรรษที่ 80 แห่งคริสตศักราช³¹

อนึ่ง การกระจายความมั่งคั่งก็ไม่มีความสมดุลย์ระหว่างแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ศาสตราจารย์เบอร์ทวนด์ เรนอด แห่งมหาวิทยาลัยยาواยะได้รายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ประชากรในมหานครใหญ่และปุ่มงานมีรายได้มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองอื่นถึง 2 เท่า เป็นต้น³²

4. คุณภาพชีวิต

รายงานการศึกษาเรื่องความเจริญทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของอาจารย์ดอนน์ ชิน (Doh C. Shin) และไวน์ สไนเดอร์พบว่า ในช่วงระหว่าง 1963 - 1979 นั้น หากจะวัดคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุแล้วจะพบว่า คนเกาหลีใต้มีสิ่งของเครื่องใช้มากขึ้น แต่ในด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลนั้นกลับต่ำลง ผู้วิจัยหันสองได้แสดงข้อมูลว่าในช่วงเวลาดังกล่าว คนเกาหลีเป็นเจ้าของสิ่งของด้านวัตถุเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 72 ในขณะที่คุณภาพชีวิตด้านตัวแปรทางสังคมและส่วนบุคคลลดลงถึงร้อยละ 40 และ 20 ตามลำดับ³³

5. หนี้ต่างประเทศ

เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยากที่การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมด้วยทฤษฎีความทันสมัยจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมหาศาลในการลงทุน ปัจจุบัน

เกาหลีได้มีหนี้ต่างประเทศจำนวนกว่า 45,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งรัฐและเอกชนได้กู้มารจากประเทศที่ร่วมรายและสถาบันการเงินระหว่างประเทศ จำนวนเงินที่กู้มานี้ ทำให้เกาหลีได้เป็นลูกหนี้รายใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลกของจากบริษัท เม็กซิโก และอาเจนตินา

นอกจากนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมยังก่อให้เกิดมลภาวะ และความเสื่อมทรามของสภาพแวดล้อมทั้งในเมืองและชนบททั่วไปในเกาหลีได้อีกด้วย³⁴

บทสรุป

บทความนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาประเทศของเกาหลีได้ด้วยการปรับใช้ทฤษฎีความทันสมัยจนได้รับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจดังที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้นของบทความ ความเจริญของงานทางเศรษฐกิจของประเทศนี้เป็นผลมาจากการพยายามที่สร้างกลไก คือโครงสร้างสร้างความเป็นเอก และการดำเนินการพัฒนาตามแผน ผนวกกับเจตจำนงอันแน่นหนึ่งทางการเมืองและอุปนิสัยประจำตัวของเกาหลีเองที่จะให้เป้าหมายการพัฒนาบรรลุผล

อย่างไรก็ตาม เรายังจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการรับรัฐพัฒนาทางเศรษฐกิจต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาการเมืองสังคมด้วยปัญหาอยู่ที่ว่า เราจะเลือกแนวทางการพัฒนาแบบไหนจึงจะเกิดความพอใจแก่ประชากรของประเทศเป็นส่วนรวม คำถามนี้จึงเป็นแนวคิดสำคัญที่สำคัญอยู่ในประเทศไทยด้วยพัฒนาอีน ๆ ทั้งมวล

ເຂົ້າອ່ອຽດຕະຫີ່ ۳

^۱Suh Sang - mok, "Development Strategies: The Korean Experience," A paper presented at the Korea Development Institute, International Forum on Trade and Development Policies, Seoul, between June 11 - 20, 1985, pp. 1-3; *Korea : Development in a Global Context*. Washington, D.C.: A World Bank Country Study, 1984. pp. 99 - 100; *Asia 1986 Year Book*. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1986, pp. 6 - 9.

^۲Choo Hakchung, "Korea in the Year 2000 : Designing for Nation-Building," *Bangkok Post Supplement*. August 15, 1986, p. 4.

^۳ການທີ່ຮູ້ມີຄໍານາຈມາກຈຸນເກີນໄປນັ້ນ ຈຶ່ງເກີດມີກາຣເຮືຍກ້ອງໃຫ້ລັດ ຂໍານາງຂອງຮູ້ລົງແລະພຍາຍາມຫັກຈຸງໃຫ້ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນກະບວນກາຮັກແລະການພັດນາມາກຍິ່ງເຊື້ອ Dennis A. Rondinelli and G.S. Cheema, "Implementing Decentralization Policies : An Introduction," *Decentralization and Development*. edited by G.S. Cheema and Rondinelli Beverly Hill, Calf. : Sage publication, 1983; David D. Gow and J. Vasant, "Beyond the Rhetoric of Rural Development Participation: How Can It Be Done?" *World Development*. 11:55, 1983.

⁴ A Gerschenkron, *Economic Backwardness in a Historical Perspective*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1963, pp. 353 - 359.

⁵ Paul N. Rosenstein - Rodan, "Problems of Industrialization of Eastern and South - Eastern Europe," *Economic Journal*. June-September, 1943.

⁶ W.W. Rostow, *The Stages of Economic Growth*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1960; W.W. Rostow, "The Take - Off into Self - Sustained Growth," *The Economic Journal*. 66 March, 1956.

⁷ คำอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีมีผู้เขียนไว้มากมาย ในที่นี้จะนำเอกสารอธิบายของนักวิชาการท่านหนึ่งที่ได้สรุปไว้มาอ้างถึง คือ Harry J. Friedman, "Options and Implications," *Dynamics of Development : An International Perspective*, edited by S.K. Sharma. Delhi : Concept Publishing Company, 1977, pp. 221 - 231.

⁸ A. Hirschmann, *The Strategy of Economic Development*. New Haven : Yale University Press, 1962

⁹ ในที่นี้ จะไม่ขอสรุปว่าประเทศด้อยพัฒนาจำเป็นต้องพึ่งพาประเทศมหาอำนาจในลักษณะเดียวกันเสมอไป แต่อย่างจะซึ่งให้เห็นว่า อิทธิพลของประเทศที่พัฒนาแล้วมีบทบาทสำคัญต่อการกำเนิดและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ได้รับเอกสารชื่อใหม่ ๆ ภายหลังส่วนใหญ่คงต้องหันมาศึกษาประเทศมหาอำนาจที่มีอิทธิพลอย่างสุดในช่วงเวลานี้ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา คือ Imma-

nuel Wallerstein, *The Capitalist World - Economy*. Cambridge : Cambridge University Press 1979, pp. 1 - 36.

¹⁰ Andrew C. Nahm, "History of Korea," *The Far East and Australia 1981 - 1982*. London : Europa Publications Ltd., 1981, p.630.

¹¹ Kyung Cho Chung, *Korea : The Third Republic*. New York : Macmillan Company, 1971, pp. 18 - 25.

¹² Lee Hahn - Been, "Korean Development From the Socio - Cultural Perspective," A paper Presented at the Korea Development Institute, International Forum on Trade and Development Policies, Seoul, June 11 - 20, 1985, See section 5 on the social impact of the Korean War, pp. 9 - 12

¹³ Suh Sang - mok, "Development Strategies : The Korean Experience," A paper presented at the Korea Development Institute, International Forum on Trade and Development Policies, Seoul, June 11 - 12, 1985, p. 5

¹⁴ อาจเทียบได้กับกรณีของประเทศไทยที่สหราชอาณาจักรนำต่อ การกำหนดแม่แบบการพัฒนาในช่วงปี 1953 - 1969 ดู Damrong Thandee, *Politics of Policy Implementation : A Case Study of Rural Development in Thailand*. Bangkok : Social Research Institute, 1985, Chapter 3 ; Peter F. Bell, "Western Conceptions of Thai Society: The Politics of American Scholarship." *Journal of Contem-*

porary Asia. 12:1, pp. 61-74.

¹⁵ Jin Nyum, "Korea's Economic Performance and Development Strategies," and Hong Wontack, "Role of Trade in Economic Growth," Papers presented at the Korea Development Institute on International Forum on Trade and Development Policies between June 11-20, at Seoul; Korea: Development in a Global **Context**. World bank Report. Washington, D.C. 1984; Hwang Eui-gak, "Korea Sets Its Priorities," **Bangkok** Post. 2 December 1986, p. 25.

¹⁶ Bob Jessop, "Accumulation Strategies, State Forms, and Hegemonic Projects," *Kapitalstate*. 10/11, 1983, pp. 100-106.

¹⁷ Jame F. Petras, *Class, State and Power in the Third World*. New Jersey : Allanheld, Osmun & Publishers, Inc., 1981, pp. 1-36.

¹⁸ สมคิด ชาตุศรีพิทักษ์ (เขียนและเรียบเรียง) การตลาดเชิงยุทธ์: บทเรียนจากภูมิปัญญา กรุงเทพฯ:บริษัทศรีเอ็ดดี้เคชัน จำกัด, 2529, หน้า 37.

¹⁹ Shahid Yusuf and R.K. Peters, *Capital Accumulation and Economic Growth: The Korean Paradigm*. World Bank, Working Paper no. 712, Washington D.C., 1985, p. 37.

²⁰ จากกระบวนการเรียนรู้ของแกนหลัก โดย Prof. Changsung Choi ที่สถาบันเอกอัครราชทูตพากลังกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 11 สิงหาคม 2529; Supapohn Kanwerayotin, "First Korean-run Thai Cultural Center in Seoul," *Bangkok Post*, 9 August 1986, p. 21.

²¹ Sung - Hwan Jo, *Government Promotion Measures for General Trading Companies*. Korean Economic Policy Case Studies, East - West Population Institute, Hawaii, 1985, pp. 1 - 25. (No, 13 - Limited Circulation)

²² *Asia 1986 Yearbook*. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1986, p. 176.

²³ Hong Wontack, Role of Trade in Economic Growth. A paper presented at the Korea Development Institute, International Forum, on Trade and Development Policies, Seoul between June 11 - 20, 1985, p. 11.

²⁴ "1986 Trade Surplus Seen to Exceed \$ 1.6 Bil.," *Korea Newsreview*. 19 July 1986, p. 7.

²⁵ Andre Gunder Frank, *World Accumulation 1492 - 1789*. New York: Monthly Review Press, 1978; Immanuel Wallerstein, *The Modern world - System I ; The Modern World - System II*. New York: Academic Press, Inc, 1974 and 1980

²⁶ Bernard Wideman, "A Cry for Justice," *Far Eastern Economic Review*. 19 November 1973, p. 17.

²⁷ "Torture Allegations Guarantee Dissent," *Far Eastern Economic Review*. 21 March 1975, p. 23.

²⁸ "154 Students Arrested in South Korea," *Bangkok Post*. 31 August 1986, p. 2.

²⁹ Michael A Launius, "The State and Industrial Labor in South Korea," *Bulletin of Concerned Asian Scholars*. 16:4 (Oct.-Dec., 1984), p. 8.

³⁰ *Korea : Development in a Global Context*. World Bank Country Report, 1984, p. 185.

³¹ "Prospect of the 21st. Century-A Mirage," *Korea Today*. 7 (346), 1985, pp. 44 - 45.

³² Bertrand M. Renaud, "Conflicts Between National Growth and Regional Equality in a Rapidly Growing Economy : A Case of Korea," *Economic Development and Cultural Change*. 1973, pp. 430 - 431.

³³ Doh C. Shin and Wayne Snyder, "Economic Growth, Quality of Life, and Development Policy : A Case Study of South Korea," *Comparative Political Studies*. 16:2 1983 pp. 203-205.

³⁴ Soo-Saeng Han, *The State of Environment in Korea*. Office of Environment, Republic of Korea, 1984

